

Fremsat den 29. februar 2024 af miljøministeren (Magnus Heunicke)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om vandforsyning m.v. og lov om miljøbeskyttelse

(Målrettet indsats for boringsnære beskyttelsesområder og forholdet til beskyttelseszonen på 25 meter omkring vandboringer)

§ 1

I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 602 af 10. maj 2022, som ændret ved lov nr. 900 af 21. juni 2022, foretages følgende ændring:

1. Efter § 13 e indsættes:

»§ 13 f. En almen vandforsyning eller en kommunalbestyrelse kan for at beskytte et boringsnært beskyttelsesområde udpeget efter § 11 a, stk. 1, nr. 6, hvor kommunalbestyrelsen efter regler udstedt i medfør af § 13 e har vurderet et indsatsbehov til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervmæssig anvendelse af pesticider, indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen eller den almene vandforsyning.

Stk. 2. Indgår kommunalbestyrelsen en aftale efter stk. 1, skal den almene vandforsyning høres over det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen, og som den almene vandforsyning skal betale i forbindelse med aftalens indgåelse.

Stk. 3. Den almene vandforsyning eller kommunalbestyrelsen tinglyser for ejerens eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendoms regning aftalen efter stk. 1. Aftalen efter stk. 1 kan tinglyses med prioritet forud for alle rettigheder i ejendommen. § 119 i lov om offentlige veje m.v. finder anvendelse ved udbetalingen af det aftalte beløb.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om aftaleindgåelse efter stk. 1, herunder om tidsfrister, vilkår og rammer for aftaleindgåelsen.«

§ 2

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 48 af 12. januar 2024, som ændret bl.a. ved lov nr. 45 af 23.

januar 2018 og senest ved lov nr. 745 af 13. juni 2023, foretages følgende ændringer:

1. I § 21 b, stk. 2, indsættes efter »§ 24, stk. 1,«: »§ 24 a, stk. 1, eller § 26 a, stk. 1,«.

2. Efter § 24 indsættes:

»§ 24 a. Når der ifølge en risikovurdering foretaget efter regler udstedt i medfør af § 13 e i lov om vandforsyning m.v. er behov for indsatser til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervmæssig anvendelse af pesticider i boringsnære beskyttelsesområder udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v., skal kommunalbestyrelsen, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår efter § 13 f i lov om vandforsyning m.v., mod fuldstændig erstatning give påbud eller nedlægge forbud mod en ellers lovlig erhvervmæssig anvendelse af pesticider inden for et boringsnært beskyttelsesområde, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke i følgende tilfælde:

- 1) Den almene vandforsyning eller kommunalbestyrelsen har indgået en tilsvarende aftale om dyrkningspraksis eller andre tilsvarende restriktioner i arealanvendelsen eller om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen eller den almene vandforsyning i medfør af § 13 d i lov om vandforsyning m.v.
- 2) Kommunalbestyrelsen efter § 24, stk. 1, har givet et tilsvarende påbud eller nedlagt et tilsvarende forbud for at undgå fare for forurening af vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand.
- 3) Kommunalbestyrelsen efter § 26 a, stk. 1, har pålagt ejeren af en ejendom i området tilsvarende rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger.
- 4) Der er iværksat andre tilsvarende beskyttelsesforanstaltninger i det boringsnære beskyttelsesområde.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen tinglyser for ejerens regning et påbud eller forbud efter stk. 1, medmindre afgørelsen om

påbud eller forbud udgør ekspropriation, hvorefter kommunalbestyrelsen betaler for tinglysningen. Bortfalder påbuddet eller forbuddet, skal kommunalbestyrelsen lade det aflyse fra tingbogen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens påbud eller forbud efter stk. 1 skal respekteres af indehaveren af enhver rettighed over ejendommen, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet af påbud og forbud efter stk. 1, herunder om vilkår og frister.«

3. I § 61 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* For erstatningsfastsættelser efter § 24 a, finder § 64 e anvendelse.«

4. Efter § 64 d indsættes i *kapitel 8*:

»§ 64 e. Erstatning efter § 24 a, stk. 1, betales af de brugere af vandet, der har fordel af påbuddet eller forbuddet.

Stk. 2. Ved påbud eller forbud efter § 24 a, stk. 1, træffer kommunalbestyrelsen samtidig afgørelse om erstatningens størrelse. Ved kommunalbestyrelsens behandling af sagen finder lov om offentlige veje m.v. §§ 103, 104 og 113, § 119, stk. 2-4, og §§ 120 og 121 tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens afgørelse om erstatningens størrelse kan indbringes af grundejeren og vandforsyningen for de taksationsmyndigheder, der fremgår af lov om offentlige veje m.v. §§ 105 og 106, eller er nedsat i henhold til § 64 f. Klagefristen er 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. For taksationsmyndighedernes behandling af sagen

finder lov om offentlige veje m.v. §§ 103, 104 og 107-122 tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Klage over afgørelse om erstatningens størrelse som fastsat efter stk. 2, har ikke opsættende virkning for udbetalingen af erstatningen.

Stk. 5. Erstatningen som fastsat efter stk. 2 udbetales af vandforsyningen senest på samme tidspunkt som et påbud eller forbud efter § 24 a, stk. 1, skal efterkommes. Omgør taksationsmyndighederne kommunalbestyrelsens afgørelse om erstatningens størrelse, jf. stk. 3, efterreguleres det udbetalte beløb uden unødigt ophold.

§ 64 f. Transportministeren kan nedsætte en eller flere særlige taksationskommissioner og overtaksationskommissioner, som kan behandle klager over afgørelser, som er truffet af kommunalbestyrelsen i henhold til § 64 e, stk. 2.

Stk. 2. Transportministeren kan efter forhandling med miljøministeren fastsætte nærmere regler om de særlige taksationskommissioners og overtaksationskommissioners sammensætning, forretningsområder og opgaver m.v.«

5. I § 95 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Klage over påbud eller forbud efter § 24 a, stk. 1, har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. juli 2024.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund
3. Lovforslagets hovedpunkter
 - 3.1. Målrettet indsats for boringsnære beskyttelsesområder
 - 3.1.1. Gældende ret
 - 3.1.1.1. Vandforsyningsloven
 - 3.1.1.2. Miljøbeskyttelsesloven
 - 3.1.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2. Forholdet til beskyttelseszonen på 25 meter omkring vandboringer
 - 3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.3. Erstatning ved påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a
 - 3.3.1. Gældende ret
 - 3.3.1.1. Vandforsyningsloven
 - 3.3.1.2. Miljøbeskyttelsesloven
 - 3.3.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.4. Ingen opsættende virkning ved klage
 - 3.4.1. Gældende ret
 - 3.4.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Klimamæssige konsekvenser
8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Danmark har noget af verdens bedste drikkevand. Dansk drikkevandspolitik bygger på at beskytte grundvandet mod forurening i stedet for at rense det med det mål, at man kan indvinde grundvand, der er så rent, at det kan bruges som drikkevand efter en simpel vandbehandling.

I nærområdet omkring de boringer, hvor drikkevand hentes i Danmark, de såkaldte boringsnære beskyttelsesområder, herefter BNBO, er der en øget risiko for forurening med

pesticider på grund af ringe fortynding af en eventuel forurening og kort tid til at træffe forholdsregler, hvis der skulle ske forurening af grundvandet.

Lovforslaget har til formål at styrke den målrettede beskyttelse af drikkevandet mod forurening med pesticider i BNBO og indeholder således en bestemmelse om, at vandforsyningen eller kommunen og ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom forsøger at indgå aftaler om dyrkningsrestriktioner, køb og salg af hele eller dele af ejendommen eller aftale om stop for erhvervsmæssig

anvendelse af pesticider inden for BNBO, hvor kommunalbestyrelsen har vurderet, at en beskyttelsesindsats er nødvendig.

Hvis ikke der kan opnås enighed om en aftale, og BNBO således ikke er beskyttet, vil kommunalbestyrelsen i de tilfælde være forpligtet til at udstede et påbud eller forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i form af plantebeskyttelsesmidler i BNBO.

Et påbud eller forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO vil efter den foreslåede ordning skulle modsvares af fuldstændig erstatning.

Erstatningen fastsættes af kommunen over for grundejeren og vandforsyningen. Grundejeren og vandforsyningen har mulighed for at indbringe kommunens afgørelse om erstatningsfastsættelsen til taksationsmyndighederne. Uanset om spørgsmålet om erstatningens størrelse behandles af taksationsmyndighederne, vil der ske en udbetaling til grundejer senest på samme tidspunkt, som et påbud eller forbud skal efterkommes af grundejer.

Af hensyn til beskyttelsen af drikkevandet vil klager over påbud eller forbud ikke tillægges opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Således vil påbuddet eller forbuddet som udgangspunkt opretholdes i tilfælde af en klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Dette vil være en fravigelse af udgangspunktet i miljøbeskyttelsesloven, hvorefter klager over forbud eller påbud som udgangspunkt har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Lovforslaget indeholder herudover en ændring og præcisering af forholdet til reglen i miljøbeskyttelseslovens § 21 b om en 25 meters beskyttelseszone omkring borer, der indvinder vand til almene vandforsyninger, således at konkrete forbud og påbud, der giver en tilsvarende beskyttelse, vil træde i stedet for den generelle beskyttelse, som den er formuleret efter § 21 b, stk. 1.

2. Lovforslagets baggrund

Lovforslaget følger op på regeringsgrundlaget *Ansvar for Danmark* fra december 2022, hvoraf det følger, at regeringen vil tage initiativ til en akutplan for at beskytte BNBO. Det er regeringens opfattelse, at der ikke har været den ønskede fremdrift for så vidt angår beskyttelsesindsatserne i BNBO, hvilket er nødvendigt for at komme i mål som aftalt i tillægsaftalen (2019-2022) til *Aftale om Pesticidstrategi 2017-2021*.

I 2019 igangsatte daværende VLAK-regering og S, RV, SF og DF med tillægsaftale (2019-2022) til *Aftale om Pesticidstrategi 2017-2021* en indsats for at nedbringe risikoen for forurening af BNBO.

Kommunerne blev pålagt frem til og med 2022 at risikovurdere alle BNBO på landbrugsjord og øvrige steder, hvor

der anvendes pesticider til erhvervsmæssige formål i forhold til behovet for yderligere indsatser samt at afsøge muligheden for at lave frivillige aftaler om stop for anvendelse af pesticider i samarbejde med almene vandforsyninger og grundejere. I 2023 er der udpeget 5.539 BNBO, der udgør et samlet areal på ca. 20.000 ha. Heraf udgør markarealer ca. 40 pct. eller ca. 8.500 ha.

Evalueringen viser med udgangspunkt i kommunernes lovpligtige indrapportering til Danmarks Arealinformation, at kommunerne har risikovurderet stort set alle BNBO, og at der er behov for beskyttelsesindsatser i godt halvdelen af BNBO. På markarealerne i BNBO er det cirka 80 pct. af arealerne, hvor der er behov for en indsats.

Der er omtrent 7.000 indvindingsboringer til almene vandforsyninger i Danmark. Ved almene vandforsyninger forstås den person eller juridiske enhed, der ejer et eller flere vandforsyningsanlæg, der forsyner eller har til formål at forsyne mindst 10 ejendomme hver. En almen vandforsyning kan således være kommunalt såvel som privat ejet af enten en eller flere personer eller en juridisk enhed. BNBO omfatter arealmæssigt nærhedsområdet til en eller flere almene vandforsyningsboringer. Inden for et BNBO er der særlige forhold, som gør det ekstra vigtigt at beskytte grundvandet mod forurening, idet der er kort tid til at træffe foranstaltninger, hvis der skulle ske forurening af grundvandet grundet aktiviteter inden for BNBO. Samtidig sker der relativt ringe fortynding af en eventuel forurening i grundvandet inden for dette område. Tilsammen betyder dette, at der er særlige behov for beskyttelse af nærområdet omkring en boring og særlig opmærksomhed på aktiviteter, der indebærer en risiko for forurening af grundvandet.

Det er dog ikke givet, at der altid vil ske en øget nedsivning af vand i BNBO til grundvandet. Det afhænger af de lokale geologiske og hydrologiske forhold. Derfor er kommunernes risikovurdering central. I risikovurderingen kan bl.a. indgå vigtigheden af boringen, tykkelse af lerlag og sprækker i lerlag samt fund af pesticider.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Målrettet indsats for boringsnære beskyttelsesområder

3.1.1. Gældende ret

3.1.1.1. Vandforsyningsloven

Vandforsyningsloven indeholder i §§ 11-11 c bestemmelser om kortlægning, udpegning og offentlig annoncering vedrørende områder med drikkevandsressourcer.

Med hjemmel i vandforsyningslovens § 11 gennemfører Miljøministeriet den statslige grundvandskortlægning, herunder kortlægningen af de statsligt afgrænsede BNBO. Beregning af BNBO er en del af den samlede grundvandskortlægning.

Miljøministeren fastsætter regler, hvorved der udpeges om-

råder med drikkevandsressourcer efter § 11 a, stk. 1, nr. 1-5. Udpegningerne udgør det juridiske grundlag for, hvor kommunerne skal udarbejde indsatsplaner efter vandforsyningslovens § 13, idet kommunerne inden for indsatsområdet skal vurdere behovet for at vedtage en særlig indsats over for en eventuel forurening af de grundvandsmagasiner, der udgør kommunernes drikkevandsressourcer.

Miljøministeren fastsætter regler, hvorved der udpeges BNBO, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger efter § 11 a, stk. 1, nr. 6. Vandforsyningslovens § 11 a, stk. 1, nr. 6, er udmøntet i bekendtgørelse om udpegningsaf drikkevandsressourcer (herefter udpegningsbekendtgørelsen). Efter udpegningsbekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 6, udpeges boringsnære beskyttelsesområder til boringer, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger. De udpegede BNBO fremgår af udpegningsbekendtgørelsens bilag 5.

De til enhver tid gældende områdeudpegninger fra udpegningsbekendtgørelsen offentliggøres på Danmarks Arealinformation, Danmarks Miljøportal og MiljøGIS – Grundvand.

Udpegningsbekendtgørelsen opdateres ca. en gang årligt i overensstemmelse med nyeste resultater fra grundvandskortlægningen og nye afgrænsninger af de eksisterende områder eller genudpegninger af andre områder, heriblandt BNBO. Andre områder udpeget som drikkevandsressourcer som fremgår af udpegningsbekendtgørelsen er området med drikkevandsinteresser (OD), områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD), indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD, følsomme indvindingsområder over for hhv. sprøjtemidler (SFI) og nitrat (NFI) og indsatsområder (IO).

Hvis der er væsentlige ændringer i indvindingsstrukturen, herunder ændret fordeling af indvinding mellem boringer, lukning af boringer eller etablering af nye boringer, vil Miljøstyrelsen påbegynde en ny grundvandskortlægning, som kan resultere i en ny afgrænsning og udpegningsaf BNBO. For BNBO til sløjfede boringer vil disse udgå med førstkommande udpegningsbekendtgørelse, efter Miljøstyrelsen har fået kendskab til sløjfningen.

Vandforsyningslovens § 11 c indeholder regler om offentlig annoncering af udkast til regler, hvorved der sker udpegnings efter bl.a. § 11 a, herunder en pligt til fastsættelse af en frist på mindst 8 uger for fremsættelse af indsigelser. Bestemmelsens stk. 2 fastsætter, at udkast til regler fastsat med hjemmel i § 11 a, stk. 1, skal ledsages af eventuelle miljørapporter udarbejdet efter reglerne i lov om miljøvurdering af planer og programmer.

De statsligt udpegede BNBO foretages efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledning om beregningsprocedure om boringsnære beskyttelsesområder, hvoraf den seneste version er fra 2020.

Beregningsaf den arealmæssige udstrækning af BNBO

sker ud fra data om grundvandsmagasinet egenskaber og vandindvindingens størrelse. Det beregnede BNBO kan variere i udstrækning alt efter vandindvindingens størrelse samt naturgivne parametre, der beskriver grundvandsmagasinet, og den konkrete vurdering af BNBO skal afvejes efter geologiske, klimatiske og indvindingsmæssige forhold.

Vandforsyningsloven indeholder endvidere § 13 e, hvoraf det følger, at miljøministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal vurdere og indberette til Miljøministeriet om behovet for indsatser til beskyttelse af nuværende og fremtidige drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider udpeget i regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6. Det følger videre, at miljøministeren kan fastsætte regler om, hvilke forhold der skal indgå i vurderingen, og hvilke oplysninger der skal indberettes, herunder oplysninger om beskyttelsesindsatser som er iværksat eller planlagt.

Bemyndigelsen i § 13 e er udmøntet i bekendtgørelse om vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og indberetning (herefter BNBO-bekendtgørelsen). BNBO-bekendtgørelsen, der trådte i kraft den 1. januar 2020 og automatisk blev ophævet den 31. december 2022, fastsatte regler om kommunalbestyrelsens pligt til at vurdere BNBO og foretage digital indberetning herom til Miljøstyrelsen via Danmarks Arealinformation hvert år senest 1. oktober.

Fra 1. januar 2020 til og med 31. december 2022 har kommunerne været forpligtede til at gennemgå de gældende BNBO, som de fremgår af udpegningsbekendtgørelsen med henblik på at vurdere behovet for indsatser til beskyttelse af nuværende og fremtidige drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider efter § 2 i BNBO-bekendtgørelsen.

3.1.1.2. Miljøbeskyttelsesloven

Efter § 33, nr. 1, i lov om kemikalier, jf. lovbekendtgørelse nr. 6 af 4. januar 2023 forstås ved pesticider/bekæmpelsesmidler, plantebeskyttelsesmidler efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler (plantebeskyttelsesmiddelforordningen) og om ophævelse af Rådets direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF. Pesticider og bekæmpelsesmidler er det samme.

Efter § 33, nr. 2 og 3, kan pesticider/bekæmpelsesmidler også være biocidmidler omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 528/2012 af 22. maj 2012 om tilgængeliggørelse på markedet og anvendelse af biocidholdige produkter og biocidmidler omfattet af regler udstedt i medfør af § 35 i lov om kemikalier. Biocider vil ikke være omfattet af den foreslåede ordning.

Miljøbeskyttelseslovens § 21 b etablerer en 25 meters beskyttelseszone omkring alle boringer, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger. Inden for 25 meters beskyttelseszonen gælder et forbud mod anvendelse af pesticider, dyrkning og gødsning til erhvervsmæssige og offentli-

ge formål. Da både form og størrelse af BNBO afhænger af de lokale, herunder geologiske, forhold, kan BNBO være helt eller delvist dækket af 25 meter beskyttelseszone. Ligeledes kan 25 meter beskyttelseszone være helt eller delvist dækket af BNBO.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 21 c, stk. 1, må der ikke inden for et boringsnært beskyttelsesområde, der er udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v., til erhvervsmæssige og offentlige formål etableres nye vaskepladser eller ske opblanding af pesticider, påfyldning af pesticider på pesticidsprøjter eller udvendig vask af pesticidsprøjter, traktorer og andet materiel, der har været anvendt til udbringning af pesticider.

I medfør af miljøbeskyttelseslovens § 24, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen efter en konkret vurdering af forureningsfaren udstede påbud eller forbud, f.eks. om at anvendelsen af pesticider skal begrænses for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg.

Kommunalbestyrelsen kan f.eks. fastlægge såkaldte ”fredningsbælter” på fremmed grund med forbud mod gødskning og anvendelse af pesticider m.v. omkring en vandindvindingsboring. Fredningsbælterne fastlægges typisk med en radius på 10 meter.

Kommunerne har tidligere i nogle tilfælde endvidere afgrænset BNBO som en del af grundlaget for at vurdere, om der er behov for at give påbud eller nedlægge forbud med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 24, stk. 1, idet BNBO, som nærhedszone til vandforsyningen, er et sårbart område. Da der inden for dette område er relativt kort strømningstid til en indvindingsboring, kan det være vanskeligt at foretage afværgeforanstaltninger i tilfælde af en eventuel forurening, før denne når selve boringen.

Kommunalbestyrelsen kan endvidere efter en konkret vurdering gennemføre tvungne rådighedsindskrænkninger mod fuldstændig erstatning i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 26 a, stk. 1, hvis der ikke kan opnås en frivillig aftale på rimelige vilkår, forudsat at der er vedtaget en indsatsplan for området efter vandforsyningslovens relevante bestemmelser herom, jf. vandforsyningslovens § 13, stk. 1, og § 13 a, stk. 1. Et påbud om rådighedsindskrænkninger efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a vil således kunne anvendes til at forbyde erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for BNBO i det omfang, et BNBO er beliggende i et indsatsområde, og der foreligger en indsatsplan.

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 26 a, stk. 2, at miljøministeren fastsætter nærmere regler for, i hvilke tilfælde og på hvilket dokumentationsgrundlag, der kan meddeles pålæg efter stk. 1.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a, stk. 3, finder reglerne i §§ 99-102 i lov om offentlige veje m.v. tilsvarende anvendelse i forbindelse med gennemførelse af pålæg efter stk. 1, idet det dog er kommunalbestyrelsen, der udfører de opgaver, som er tillagt vejbestyrelsen i henhold til lov om

offentlige veje m.v., som beskriver forberedelser og undersøgelser i § 99, ekspropriationens gennemførelse i §§ 100 og 101 og ekspropriationsbeslutning i § 102.

I medfør af miljøbeskyttelseslovens § 26 a, stk. 4, skal kommunalbestyrelsens pålæg af rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger efter stk. 1 respekteres af indehaveren af enhver rettighed over ejendommen, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Kommunalbestyrelsen kan for ejerens regning lade et pålæg tinglyse på ejendommen efter § 26 a, stk. 5 i miljøbeskyttelsesloven. Hvis pålægget bortfalder, skal kommunalbestyrelsen lade pålægget aflyse fra tingbogen.

I medfør af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 2, straffes med bøde den, der undlader at efterkomme forbud eller påbud efter loven, herunder påbud om at berigtige et ulovligt forhold eller pålæg efter § 26 a, medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning.

3.1.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med henblik på at gennemføre regeringens akutplan for beskyttelse af BNBO, som fremgår af regeringsgrundlaget *Ansvar for Danmark*, foreslås der med forslaget til en ny § 24 a i miljøbeskyttelsesloven, at kommunalbestyrelsen efter at vandforsyningen eller kommunen har forsøgt indgået aftale, skal meddele påbud eller forbud mod en ellers lovlig erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, når der ifølge en risikovurdering foretaget efter regler udstedt i medfør af § 13 e i lov om vandforsyning m.v., er behov for indsatser til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v.

Kommunernes pligt til at vurdere behovet for indsatser til beskyttelse af nuværende og fremtidige drikkevandsinteresser mod fare fra forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider efter § 2 i BNBO-bekendtgørelsen betegnes i det følgende risikovurderingen.

Begreberne ”indsatsbehov” og ”risikovurdering” hænger derfor sammen, idet det lægges til grund, at kommunens vurdering af behovet for indsatser til beskyttelsen af drikkevandsinteresserne i BNBO vil udgøre en risikovurdering, som vil udløse en pligt til at beskytte området efter de foreslåede bestemmelser i § 13 f i vandforsyningsloven og § 24 a i miljøbeskyttelsesloven.

Miljøbeskyttelsesloven indeholder i dag ikke hjemmel til at forpligte kommunerne til at give påbud eller nedlægge forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, hvis kommunernes risikovurdering viser, at en beskyttelsesindsats er nødvendig.

Når der i den foreslåede ordning i § 24 a, stk. 1, henvises til BNBO udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk.

1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v., vil det således være en forudsætning, at påbud eller forbud kun skal iværksættes i de BNBO, der fremgår af bilag 5 til udpegningsbekendtgørelsen, ligesom det er en forudsætning, at kommunerne har vurderet, at der er et beskyttelsesbehov efter regler udstedt i medfør af § 13 e i lov om vandforsyning m.v. Reglerne i udpegningsbekendtgørelsen er en udmøntning af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v.

BNBO afgrænses og udpeges ud fra konkret viden om bl.a. grundvandets strømningsretning, magasinets mægtighed og porøsitet, samt indvindingens størrelse. Ændrede forhold i eksempelvis mængden af vand, der indvindes, kan få betydning for den geografiske udbredelse af BNBO, ligesom en BNBO ophører med at være en BNBO, hvis indvindingen, hvorfra der indvindes vand, nedlægges, eller hvis boringen ikke længere anvendes til almen vandforsyning. Ligeledes kan nye beregningsmetoder for, hvordan BNBO afgrænses og udpeges have betydning for størrelse, form og beliggenhed af BNBO.

Når udpegningsbekendtgørelsen genudstedes, opdateres den med seneste ændringer i BNBO, der sker på baggrund af eksempelvis ændrede vandindvindingsmængder eller etablering eller sløjfning af borer.

Med henblik på at sikre, at BNBO, der endnu ikke er udpegede, også risikovurderes, vil BNBO-bekendtgørelsen skulle genudstedes. Herved sikres det, at kommunen også forpligtes til at vurdere, om en beskyttelsesindsats er nødvendig i de kommende BNBO, eksempelvis når en ny vandindvinding etableres.

Kommunens pligt til at give påbud eller forbud i BNBO, hvor de har vurderet, at en beskyttelsesindsats er nødvendig, vil kun omfatte en ellers lovlig erhvervsmæssig anvendelse af pesticider og hovedsageligt på landbrugsjord.

Det vil kun være pesticider i form af plantebeskyttelsesmidler, som er omfattet af § 33, nr. 1, i lov om kemikalier, som omfattes af den foreslåede ordning i dette lovforslag. Begrebet pesticider anvendes også til at definere biocidmidler omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 528/2012 af 22. maj 2012 om tilgængeliggørelse på markedet og anvendelse af biocidholdige produkter efter § 33, nr. 2, i lov om kemikalier og biocidmidler omfattet af regler udstedt i medfør af § 35 efter § 33, nr. 3. Biocidmidler er ikke omfattet af den foreslåede ordning i dette lovforslag.

For så vidt angår erhvervsmæssig anvendelse af pesticider på øvrige arealer end landbrugsjord, er der identificeret golfbaner og væksthushaverier med arealer inden for BNBO. Herudover vurderes f.eks. et antal planteskoler og hoteller at have erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for et BNBO.

Udpegningsbekendtgørelsen bliver løbende genudstedt, blandt andet som følge af etablering af nye borer og meddelelse om indvindingstilladelser til eksisterende borer. Dette vil betyde, at antallet af udpegede BNBO fremad-

rettet vil ændre sig, og det skal sikres, at også disse BNBO risikovurderes efter reglerne i § 13 e i lov om vandforsyning m.v.

Miljøstyrelsen udstedte i juli 2019 en vejledning, ”Vejledning om vurdering af indsatser rettet mod erhvervsmæssig brug af pesticider i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)”, som indeholder en faglig vurdering i forhold til pesticider i BNBO og gennemgår en række parametre, som er relevante at lade indgå i kommunernes risikovurdering. Disse inkluderer blandt andet arealanvendelse og forureningskilder, tykkelse af lerlag, fund af pesticider eller andre miljøfremmede stoffer, hvorvidt der er alternativer til nuværende indvinding, eksempler på indsatser samt forslag til hvorledes indsatser kan gennemføres i praksis.

Vejledningen indeholder desuden eksempler på erstatningstakster og eksempler på opgørelse af markedsværdi samt forholdet til landbrugsstøtte. Herudover suppleres vejledningen af paradigmer for kommunernes vurdering samt beskyttelsesindsats og eksempler på erstatningstakster vedr. beskyttelsesindsatserne.

Miljøstyrelsens vejledning forventes at blive opdateret i overensstemmelse med de foreslåede regler og vil beskrive, hvordan de foreslåede regler forventes at blive anvendt i praksis.

Afhængig af blandt andet de nærmere geologiske forhold og indvindingsmængder kan selv en begrænset risiko for forurening begrunde et behov for iværksættelse af en beskyttelsesindsats. En sådan vurdering vil efter omstændighederne kunne baseres på et mere overordnet skøn, da det ikke med sikkerhed i alle tilfælde vil være muligt at foretage detaljerede tekniske beregninger og undersøgelser.

De kommunale påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven, der forventes udstedt som de første, efter lovens ikrafttræden den 1. juli 2024, vil således som udgangspunkt basere sig på risikovurderinger, som allerede er foretaget med afsæt i forpligtelsen hertil i den BNBO-bekendtgørelse, der var gældende fra 1. januar 2020 til og med 31. december 2022. For så vidt angår de BNBO, som kommunerne på eget initiativ har vurderet eller kommer til at vurdere beskyttelsesbehovene i fra den 1. januar 2023 til den 30. juni 2024, hvor kommunerne ikke har været forpligtet til at vurdere og foretage indberetning herom, forventes der at blive fastsat nærmere regler herom i en bekendtgørelse udstedt i medfør af den foreslåede § 13 f, stk. 4, i vandforsyningsloven og den foreslåede § 24 a, stk. 5, i miljøbeskyttelsesloven

Det foreslås, at før kommunen udsteder et påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a, stk. 1 i miljøbeskyttelsesloven, kan vandforsyningerne eller kommunen indgå aftaler med den pågældende ejer af eller indehaver af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller om salg af hele eller

dele af ejendommen efter den foreslåede § 13 f, stk. 1, i lov om vandforsyning m.v.

Det foreslås, at miljøministeren bemyndiges til at fastsætte regler om frister for, hvornår kommunen skal have udstedt et påbud eller et forbud, hvis ikke der kan opnås en aftale på rimelige vilkår. Reglerne om aftaler mellem vandforsyning og ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom foreslås indsat i § 13 f i vandforsyningsloven.

§ 13 f vil i store træk komme til at følge systematikken i den gældende § 13 d i vandforsyningsloven, der regulerer aftaler om bl.a. dyrkningspraksis for at gennemføre en indsatsplan.

Efter den foreslåede ordning vil det være vandforsyningen, der skal tilbyde ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom at indgå en aftale om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller aftale om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen, der som minimum sikrer et stop for den erhvervsmæssige anvendelse af pesticider i det pågældende BNBO.

Det foreslås, at kommunen bl.a. vil kunne tilbyde en aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom i de tilfælde, hvor en vandforsyning ikke har forsøgt at indgå en aftale efter den foreslåede ordning. Ligeledes vil kommunen kunne tilbyde opkøb af ejendommen som en del af beskyttelsesindsatsen efter den foreslåede § 13 f. Kommunen vil skulle finansiere opkøbet, og der afviges således fra udgangspunktet om, at vandforsyningerne skal finansiere beløbene der indgås aftale om efter § 13 f.

Høringen af den almene vandforsyning efter den foreslåede § 13 f, stk. 2, gælder således kun i de tilfælde, hvor kommunen indgår en aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom efter den foreslåede § 13 f, stk. 1. Det vil således fortsat være vandforsyningen, der afholder udgiften til den aftale, der indgås mellem kommunen og ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom, da vandforsyningen vil få fordel af aftalen som følge af, at drikkevandsressourcen i BNBO er blevet beskyttet. Dette gælder imidlertid ikke i tilfælde af kommunens opkøb af ejendommen som en del af beskyttelsesindsatsen efter § 13 f. Vandforsyningen vil fortsat have fordel af beskyttelsen, som opkøb af ejendommen vil medføre, men ud fra en rimelighedsbetragtning bør vandforsyningen ikke bære udgiften til et opkøb, som den ikke er en del af.

I stk. 3 foreslås det, at vandforsyningen eller kommunalbestyrelsen for ejerens eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendoms regning tinglyser aftalen efter stk. 1, og at det indskrives, at aftalen efter stk. 1 kan tinglyses med prioritet forud for alle rettigheder i ejendommen. Udgiften til tinglysning vil kunne indregnes i det beløb, som der indgås aftale om. Det foreslås også, at § 119 i lov om offentlige veje m.v. finder anvendelse ved udbetalingen af det aftalte beløb.

I stk. 4 foreslås det, at miljøministeren kan fastsætte regler om aftaleindgåelse efter stk. 1, herunder bl.a. om tidsfrister,

vilkår og rammer for aftaleindgåelsen. Bemyndigelsen vil kunne blive anvendt til bl.a. at fastsætte regler om, hvad der kan indgås aftaler om efter stk. 1 og vilkår for aftalen.

Hvis en vandforsyning eller kommune ikke er lykkedes med at indgå en aftale efter § 13 f, vil kommunerne skulle udstede påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a.

Kommunen vil således skulle undersøge, om der er indgået en aftale, der som minimum sikrer et stop for den erhvervsmæssige anvendelse af pesticider i det pågældende BNBO. I modsat fald vil kommunen skulle udstede påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a. Hvis der er indgået en aftale, men den erhvervsmæssige anvendelse af pesticider ikke er ophørt, vil kommunen skulle udstede et påbud eller forbud efter § 24 a.

Det er Miljøministeriets vurdering, at den foreslåede ordning vil kunne udgøre et indgreb i en rettighed, der er beskyttet af grundlovens § 73, for så vidt angår påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a i miljøbeskyttelsesloven om f.eks. at forbyde den erhvervsmæssige anvendelse af pesticider i et BNBO.

Det er endvidere Miljøministeriets vurdering, at påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a ikke i almindelighed vil udgøre ekspropriation (afståelse) efter grundlovens § 73. Der er herved navnlig lagt vægt på, at ordningen er begrundet i væsentlige hensyn til beskyttelsen af drikkevandsinteresserne.

Der er desuden lagt vægt på, at et påbud eller forbud ikke indebærer en overførelse af ejendomsretten, men en begrænsning i rådigheden og kun vil angå den erhvervsmæssige anvendelse af pesticider, således at et påbud eller forbud ikke vil hindre en fortsættelse af anden lovlig anvendelse af arealerne.

Endvidere er der ved denne vurdering lagt vægt på, at der er tale om generel regulering over for alle grundejere i de beskyttede områder.

Der er desuden lagt vægt på, at et påbud eller forbud efter § 24 a i almindelighed vil have begrænset intensitet, idet et påbud eller forbud alene vil udstedes i den konkrete BNBO, der i almindelighed vil udgøre et arealmæssigt begrænset omfang af den berørte ejers samlede areal.

Det vurderes imidlertid, at det ikke på forhånd kan udelukkes, at afgørelser efter den foreslåede ordning kan ramme enkelte grundejere med en intensitet, så det kan få karakter af ekspropriation.

Den foreslåede ordning i § 24 a medfører, at der, uanset om et påbud eller forbud måtte have karakter af ekspropriation, udbetales fuldstændig erstatning til grundejeren for det tab, som et påbud eller forbud vil medføre.

Det forudsættes i øvrigt, at forvaltningslovens regler generelt gælder for afgørelser efter den foreslåede § 24 a.

Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede §§ 24 a og 64 e, og til lovforslagets pkt. 3.3.2.

Det foreslås, at der i § 24 a, stk. 2, indsættes en række undtagelser til stk. 1, hvorefter kravet i stk. 1 ikke vil gælde. Undtagelserne vil omfatte situationer, hvor kommunen vurderer et beskyttelsesbehov efter at have foretaget en vurdering i medfør af BNBO-bekendtgørelsen og har iværksat beskyttelsesforanstaltninger, som beskytter BNBO på tilsvarende vis for så vidt angår anvendelse af pesticider, og hvor beskyttelsen er trådt i kraft. Undtagelserne vil gælde påbud eller forbud efter § 24, forbud eller andre rådighedsindskrænkninger efter § 26 a, aftaler efter § 13 d i lov om vandforsyning m.v. eller andre beskyttelsesforanstaltninger, som giver en tilsvarende beskyttelse som i § 24 a, stk. 1, hvorefter der gives et påbud eller udstedes et forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO.

Fælles for undtagelsesbestemmelserne i stk. 2 vil være, at beskyttelsesforanstaltningerne skal yde en tilsvarende beskyttelse som i stk. 1. Det undgås herved, at der iværksættes påbud eller forbud efter stk. 1 i områder, som allerede er beskyttet på tilsvarende vis, f.eks. ved skovrejsning, og at der således heller ikke ydes erstatning to gange for to indgreb, som i deres indhold og anvendelsesområde er ens. En grundejer vil således ikke kunne få erstatning to gange for en tilsvarende beskyttelsesindsats, som er iværksat i samme område.

Det foreslås, at der i stk. 3 indsættes et krav om, at kommunalbestyrelsen for ejerens regning skal tinglyse et påbud eller forbud efter stk. 1 i BNBO, medmindre et påbud eller forbud efter stk. 1 udgør ekspropriation. Udgiften til tinglysningen af påbuddet eller forbuddet efter stk. 1 vil kunne indregnes i den erstatningssum, som grundejer vil være berettiget til.

Ved at indsætte et krav om, at kommunens forbud tinglyses, vil det blive klart over for eventuelle købere eller forpagtere af det pågældende BNBO, at kommunen har udstedt et forbud om, at vedkommende ikke til erhvervsmæssigt formål må anvende pesticider i området, og at beskyttelsen derfor opretholdes i tilfælde af eksempelvis videresalg eller bortforpagtning. Undtagelsen, hvorefter tinglysning ikke kan ske for grundejerens regning, hvis afgørelsen efter stk. 1 udgør ekspropriation, er begrundet i, at vedkommende, der får sin ret eksproprieret, skal holdes skadesløs i forbindelse med ekspropriation.

I stk. 4 foreslås det, at det indsættes, at kommunalbestyrelsens påbud eller forbud skal respekteres af indehaveren af enhver rettighed over ejendommen, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i stk. 5, giver miljøministeren hjemmel til at fastsætte nærmere regler om indholdet af påbud og forbud efter stk. 1. Bemyndigelsen forventes bl.a. at blive anvendt til at fastsætte nærmere regler om, med hvilken frist påbud eller forbud skal være givet,

fra hhv. risikovurderingen er foretaget, og aftalen er forsøgt indgået.

Der henvises til de specielle bemærkninger til den foreslåede § 24 a for en uddybning af, hvad der efter bemyndigelsesbestemmelsen bl.a. vil kunne fastsættes regler om.

Endeligt foreslås, at en grundejers eller andre brugere eller rettighedshaveres manglende efterkommelse af et påbud eller forbud om erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO efter den foreslåede § 24 a omfattes af de gældende regler i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 2. Hvis en grundejer undlader at indrette sig efter kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 24 a og således fortsætter med erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO i strid med kommunens afgørelse, vil grundejeren kunne straffes med bøde efter de gældende regler i § 110, stk. 1, nr. 2.

Det vil derfor ikke blive nødvendigt at foretage ændringer i den eksisterende § 110, da det lægges til grund, at bestemmelsen omfatter de til enhver tid gældende påbud eller forbud i miljøbeskyttelseslovens øvrige bestemmelser, heriblandt § 24 og den foreslåede § 24 a.

3.2. Forholdet til beskyttelseszonen på 25 meter omkring vandboringer

3.2.1. Gældende ret

Miljøbeskyttelseslovens § 21 b, stk. 1, etablerer en 25 meters beskyttelseszone omkring alle borer, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger. Inden for en radius på 25 meter fra en boring, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger, må der ikke til erhvervsmæssige og offentlige formål anvendes pesticider eller ske dyrkning eller gødsning.

Ifølge § 21 b, stk. 2, finder forbuddet i stk. 1 ikke anvendelse, såfremt kommunalbestyrelsen efter § 24, stk. 1, har udstedt et påbud eller nedlagt et forbud, som er gældende længere væk end 10 meter fra boringen, og som indebærer en tilsvarende rådighedsindskrænkning som efter § 21 b, stk. 1. Er der således nedlagt et konkret forbud mod anvendelse af pesticider omkring en boring, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger, og er forbuddet gældende længere væk end 10 meter fra boringen, aktiveres den generelle beskyttelseszone på 25 meter i § 21 b, stk. 1, ikke.

Efter den gældende § 64 c udbetaler almene vandforsyninger en årlig godtgørelse på 429 kr. pr. boring til den grundejer, som omfattes af § 21 b.

3.2.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Ligesom det allerede følger af den gældende § 21 b, stk. 2, at forbuddet i stk. 1 ikke aktiveres, såfremt der efter den gældende § 24, stk. 1, allerede er pålagt en tilsvarende beskyttelse af området på en radius af mindst 10 meter fra en boring, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger,

er der efter Miljøministeriets vurdering behov for at etablere parallelitet i beskyttelsen, også når den er foretaget efter andre regler i miljøbeskyttelsesloven end efter den gældende § 24, stk. 1. Det foreslås derfor dels at tydeliggøre, at en tilsvarende beskyttelse, foretaget efter den gældende § 26 a, stk. 1, på tilsvarende måde træder forud for den generelle beskyttelse efter § 21 b, stk. 1. Dette svarer til gældende praksis.

Herudover foreslås det, at tilsvarende beskyttelsestiltag efter den nye foreslåede § 24 a, stk. 1, på tilsvarende måde vil erstatte den generelle beskyttelse i miljøbeskyttelseslovens § 21 b, stk. 1.

Miljøbeskyttelseslovens § 64 c regulerer den godtgørelse, som ejere af grunde, hvorpå 25 meter beskyttelseszonen er beliggende, modtager. Grundejere, som i stedet får et påbud efter §§ 24, 24 a eller 26 a i samme område som 25 meter beskyttelseszonen, vil imidlertid ikke være berettigede til godtgørelse efter § 64 c, stk. 1. Det sikres herved, at en grundejer ikke er berettiget til erstatning efter to bestemmelser, da godtgørelsen i § 64 c ikke finder anvendelse, når området omfattes af en afgørelse efter §§ 24, 24 a eller 26 a.

Ændringen af § 21 b, stk. 2, vil ikke føre til ændringer i § 64 c, da der her ikke henvises til påbudsbestemmelserne i §§ 24 eller 26 a, men det alene fremgår, at grundejere, der i forbindelse med rådighedsindskrænkninger allerede har modtaget erstatning herfor, ikke er berettiget til godtgørelse efter stk. 1.

3.3. Erstatning ved påbud og forbud efter den foreslåede § 24 a

3.3.1. Gældende ret

3.3.1.1. Vandforsyningsloven

I vandforsyningslovens § 52 a, stk. 1, findes en udtømmende opregning af de udgifter, som en almen vandforsyning kan indregne i vandprisen under overholdelse af den indtægtsramme eller den regnskabsmæssige kontrolramme, som måtte være fastsat for forsyningen i medfør af §§ 6 eller 6 a i lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold, jf. lovbekendtgørelse nr. 1693 af 16. august 2021.

Under de udgifter, der er angivet i § 52 a, stk. 1, nr. 10, udgifter til kortlægning, overvågning og beskyttelse af de vandressourcer, som anlægget indvinder fra eller i fremtiden kan forventes at indvinde fra, i det omfang en sådan supplerende overvågning og beskyttelse er nødvendig eller hensigtsmæssig for vandforsyningsanlægget.

3.3.1.2. Miljøbeskyttelsesloven

Miljøbeskyttelseslovens kapitel 8 om ekspropriation m.v. indeholder bl.a. en række godtgørelses- og erstatningsordnin-

ger knyttet til bestemmelser i kapitel 3 om beskyttelse af jord og grundvand.

I forbindelse med den efter § 21 b, stk. 1, udlagte 25 meters beskyttelseszone omkring alle borer, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger, er det i § 64 c, stk. 1, fastlagt, at almene vandforsyninger udbetaler en årlig godtgørelse på 429 kr. pr. boring til den grundejer, som omfattes af forbuddet mod anvendelse af pesticider, dyrkning og gødsning inden for 25 meters zonen. Godtgørelsen udbetales i hovedreglen til ejere af grunde, hvorpå en boring er beliggende, jf. miljøbeskyttelseslovens § 64 c, stk. 1. Den grundejer, som er omfattet af § 21 b, og som i forbindelse med rådighedsindskrænkninger efter §§ 24 og 26 a allerede har modtaget erstatning, er ikke berettiget til en årlig godtgørelse efter § 64 c, stk. 1, jf. § 64 c, stk. 2.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 63 er der knyttet en erstatningsordning til kommunalbestyrelsens meddelelse af påbud eller forbud efter § 24, stk. 1, hvorefter der kan gives påbud eller nedlægges forbud for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinning af grundvand. Det følger således af § 63, at påbud eller forbud efter § 24, som vedrører lovligt bestående forhold, kun kan gives mod fuldstændig erstatning.

Det følger af § 64, at erstatningen efter § 63 betales af de brugere af vandet, der har fordel af påbuddet eller forbuddet. Det følger endvidere af bestemmelsen, at når kommunalbestyrelsen ikke allerede som følge heraf skal betale erstatningen, kan taksationsmyndighederne, hvis foranstaltningen skønnes at være af betydning for en større del af kommunens beboere, træffe bestemmelse om, at kommunen helt eller delvist skal betale erstatningen.

Ligeledes er der tilknyttet en erstatningsordning til § 26 a, hvoraf det fremgår, at kommunalbestyrelsen, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår, mod fuldstændig erstatning kan pålægge ejeren af en ejendom rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider.

Det følger af § 64 a, at erstatning efter § 26 a betales af kommunalbestyrelsen, eller, hvis kommunalbestyrelsen har givet samtykke hertil, helt eller delvist af den eller de vandforsyninger, der har fordel af beslutningen. Såfremt der opstår tvist om fordelingen af erstatningsbetalingen, afgøres spørgsmålet af taksationsmyndighederne ligesom spørgsmålet om erstatningens størrelse, jf. § 61.

§ 61 indeholder miljøbeskyttelseslovens almindelige regler om erstatningsfastsættelse og udbetaling og om taksationsmyndighedernes sagsbehandling. § 61 henviser til en række bestemmelser om erstatning ved ekspropriation i lov om offentlige veje m.v., som efter miljøbeskyttelsesloven finder tilsvarende anvendelse for erstatning, uanset om der er tale om ekspropriation.

Det følger af § 61, stk. 1, at i mangel af mindelig overens-

komst foretages erstatningsfastsættelser efter miljøbeskyttelsesloven af de taksationsmyndigheder, der er nævnt i §§ 105 og 106 i lov om offentlige veje m.v. bestående af taksationskommissioner og overtaksationskommissioner.

En erstatningsfastsættelse vil således kunne ske ved forlig mellem kommunen og grundejeren eller ved, at en grund-ejer tiltræder et forslag om erstatningens størrelse fremsat af kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen træffer ikke afgørelse om erstatningsfastsættelse, idet denne kompetence i mangel af enighed tilkommer taksationsmyndighederne.

Det fremgår af § 61, stk. 2, at bestemmelserne i lov om offentlige veje m.v. §§ 103, 104 og 107-122 om sagens behandling for taksationsmyndighederne og om erstatningens fastsættelse og udbetaling, finder tilsvarende anvendelse for erstatningsfastsættelser efter miljøbeskyttelsesloven.

Efter § 103 i lov om offentlige veje m.v. fastsættes erstatningen efter de almindelige erstatningsregler med fradrag for eventuel værdiforøgelse.

Det følger af § 104 i lov om offentlige veje m.v., at hvis der pålægges intensive rådighedsindskrænkninger, kan såvel grundejeren som myndigheden over for taksationskommissionen kræve hele ejendommen afstået (den såkaldte ekstensionsret), såfremt betingelsen herfor er opfyldt.

§§ 107-111 i lov om offentlige veje m.v. fastsætter regler for bl.a. taksationsmyndighedernes organisering, mens vejlovens §§ 112-118 angår taksationsmyndighedernes behandling af sagen om erstatningens størrelse. Efter vejlovens § 116 kan taksationskommissionens kendelser indbringes for overtaksationskommissionen.

I § 111, stk. 1, i lov om offentlige veje m.v. fremgår det, at taksations- og overtaksationskommissioner med transportministerens godkendelse kan antage sekretærbistand. Af § 111, stk. 2, følger, at udgifter til vederlag til formænd og juridiske sekretærer afholdes af staten, og andre udgifter ved kommissionernes virksomhed, herunder udgifter til HK-sekretærbistand, afholdes af vedkommende vejmyndighed.

§ 119 i lov om offentlige veje m.v. fastsætter regler for udbetalingen af erstatning, herunder udbetalingstidspunkt og forholdet til panthavere i ejendommen. Efter § 119, stk. 1, skal vejmyndigheden uden unødigt ophold udbetale erstatning til de berettigede. Kravet om udbetaling uden unødigt ophold bedømmes i forhold til det tidspunkt, hvor erstatningen er endeligt administrativt fastsat. En erstatning er endeligt fastsat, når der er indgået forlig, når et skriftligt erstatningsforslag er tiltrådt, eller når taksationskommissionen eller overtaksationskommissionen har afsagt kendelse om erstatningens størrelse.

På det statslige område kan ekspropriationskommissionen efter praksis udbetale forskud på en ekspropriationserstatning, når en sag indbringes for taksationsmyndighederne. Tilsvarende kan kommunerne ved ekspropriationer efter lov om offentlige veje m.v. vælge at udbetale en a conto

erstatning, inden erstatningsfastsættelsen er afgjort af taksationsmyndighederne.

Efter § 120 i lov om offentlige veje m.v. forrentes erstatningsbeløbet som udgangspunkt fra datoen for ekspropriationsbeslutningen.

3.3.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at et påbud eller forbud efter § 24 a altid skal udløse fuldstændig erstatning til den grundejer, hvis ejendom omfattes af påbuddet eller forbuddet. Herved sikres en sammenhæng til de eksisterende bestemmelser i §§ 24 og 26 a, og at grundejeren får fuldstændig kompensation for det tab, som en afgørelse efter § 24 a kan medføre.

En sådan ordning findes at være den mest velegnede, da påbud eller forbud skal være nødvendig som følge af eksempelvis de geologiske forhold på stedet, som grundejeren ikke har indflydelse på.

Løsningsmodellen svarer til den, der er valgt i forbindelse med miljøbeskyttelseslovens § 24, hvor det følger af § 63, at der skal gives fuldstændig erstatning i forbindelse med påbud og forbud vedrørende bestående lovlige forhold. Løsningsmodellen svarer endvidere til den, der er valgt i forbindelse med § 26 a, hvoraf det følger, at kommunalbestyrelsen mod fuldstændig erstatning kan pålægge ejeren af en ejendom rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider.

Påbud eller forbud vil, efter den foreslåede § 24 a og den tilhørende erstatning, kun finde anvendelse i forbindelse med indgreb i den lovlige erhvervmæssig anvendelse af pesticider. Dette vil i forhold til spørgsmålet om erstatning være tilsvarende den gældende § 63 i miljøbeskyttelsesloven, hvoraf det fremgår, at forbud eller påbud efter den gældende § 24 vedrørende lovligt bestående forhold altid skal udløse fuldstændig erstatning.

Den grundejer, som er omfattet af § 21 b, og som i forbindelse med et påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a allerede har modtaget erstatning, er ikke berettiget til en årlig godtgørelse efter § 64 c, stk. 1, jf. § 64 c, stk. 2.

Det foreslås, at der tilføjes en ny bestemmelse i miljøbeskyttelseslovens § 61, stk. 3, hvorefter det er den foreslåede § 64 e, der vil finde anvendelse i forbindelse med erstatning ved påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a.

Forslaget indebærer, at miljøbeskyttelseslovens almindelige regler om erstatningens fastsættelse og udbetaling m.v., jf. § 61, ikke vil finde anvendelse for erstatninger, der gives på baggrund af afgørelser efter den foreslåede § 24 a.

Det foreslås, at der indsættes en ny § 64 e om erstatningsordningen for påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a.

Efter den foreslåede § 64 e vil erstatning efter den foreslåede § 24 a skulle betales af de brugere af vandet, der har fordel af påbuddet eller forbuddet. Forslaget indebærer, at den almene vandforsyning, der indvinder vand inden for det BNBO, hvor der er meddelt et påbud eller forbud, vil skulle afholde udgifterne til erstatningen og forestå udbetalingen.

Omkostninger ved erstatningen vil på linje med den almene vandforsynings øvrige lovlige udgifter til beskyttelse af vandressourcerne kunne indregnes i vandprisen, jf. vandforsyningslovens § 52 a, stk. 1, nr. 10. Da omkostningerne ved erstatningen vil kunne indregnes i vandpriserne efter de gældende regler i § 52 a, stk. 1, nr. 10, vil det således være de vandforbrugere, der får gavn af beskyttelsen ved et påbud eller forbud efter § 24 a, der i sidste ende vil finansiere omkostningerne ved en forhøjelse af vandtaksten eller det årlige faste bidrag.

Forslaget indebærer videre, at kommunen ved påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a vil skulle træffe afgørelse om erstatningens størrelse. Kommunen har efter de gældende regler alene kompetence til at fremsætte forslag til erstatningens størrelse, som grundejeren kan acceptere eller afslå, idet en afgørelse om erstatningsfastsættelsen i mangel af mindelig overenskomst afgøres af taksationsmyndigheder, jf. miljøbeskyttelseslovens § 61. Med den foreslåede ordning vil kommunen således skulle træffe en afgørelse om erstatningsfastsættelsen over for grundejeren og vandforsyningen som 1. instans, og afgørelsen vil kunne påklages til taksationsmyndighederne.

Det foreslås, at der for kommunens behandling af sagen gælder en række af de samme regler i lov om offentlige veje m.v., som gælder ved erstatningens fastsættelse m.v. på resten af miljøbeskyttelseslovens område, jf. § 61, stk. 2.

Med forslaget fastsættes erstatningen således efter lov om offentlige veje m.v. § 103, hvoraf det følger, at erstatning fastsættes efter de almindelige erstatningsregler. Endvidere vil lov om offentlige veje m.v. § 104 om ekstensionsretten, § 113 om krav om erstatning fra andre end dem, der er berørt af afgørelsen, § 119, stk. 2-4, om panthavere, § 120 om forrentning, og § 121 om søgsmål, finde tilsvarende anvendelse.

Det forudsættes i øvrigt, at kommunen ved afgørelsen om erstatningsfastsættelsen iagttager reglerne i forvaltningsloven.

Det foreslås videre, at kommunens afgørelse om erstatningsfastsættelsen kan påklages til taksationskommissionen af grundejeren og vandforsyningen. Da vandforsyningerne efter den foreslåede ordning skal afholde udgiften til erstatningen og foretage udbetalingen af erstatningen, findes det hensigtsmæssigt at vandforsyningen på linje med grundejeren får mulighed for at påklage kommunens erstatningsfastsættelse. Klagefristen er 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt.

For taksationsmyndighedernes behandling af sagen finder lov om offentlige veje m.v. §§ 103, 104 og 107-122 tilsva-

rende anvendelse. Dette svarer til ordningen i miljøbeskyttelseslovens § 61, stk. 2.

Da det ikke nærmere kan fastslås, hvor mange af kommunernes afgørelser, der vil blive indbragt for taksationsmyndighederne, og dermed, hvilke sagsbehandlingsressourcer der vil være nødvendige for klagebehandlingen, foreslås det samtidig, at transportministeren bemyndiges til at kunne nedsætte en eller flere særlige taksationskommissioner og overtaksationskommissioner til behandling af sager om erstatning efter den foreslåede ordning.

Forslaget vil gøre det muligt at nedsætte sådanne særlige kommissioner, hvis det måtte vise sig hensigtsmæssigt af faglige årsager at dedikere særlige kommissioner til at behandle de omhandlede sager, eller hvis behandling af sagerne vil medføre en væsentlig ressourcemæssig belastning af de eksisterende kommissioner med deraf følgende risiko for længere sagsbehandlingstider i kommissionernes øvrige sager.

Det foreslås, at en klage over en afgørelse om erstatningens størrelse ikke tillægges opsættende virkning. Den foreslåede ordning hænger sammen med, at en klage over et påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a ikke får opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet, jf. den foreslåede § 95, stk. 3, ligesom ordningen hænger sammen med den foreslåede § 64 e, stk. 5, om udbetalingstidspunktet for erstatningen. En grundejer vil efter den foreslåede ordning modtage erstatning uanset, om en afgørelse efter den foreslåede § 24 a er indbragt for Miljø- og Fødevareklagenævnet, eller en afgørelse om erstatningens størrelse er indbragt for taksationsmyndighederne.

Det foreslås, at vandforsyningen vil skulle udbetale den erstatning, som er fastsat af kommunen, senest på samme tidspunkt som et påbud eller forbud efter § 24 a skal efterkommes. Ordningen har sammenhæng med den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 24 a, stk. 5, hvorefter der kan fastsættes nærmere regler om bl.a. frister for påbud eller forbud, således at der tages højde for driften af arealet. Med ordningen sikres det, at grundejeren bliver kompenseret på samme tidspunkt, som grundejeren skal efterkomme et påbud eller forbud, og ikke først når en erstatning er endeligt fastsat af taksationsmyndighederne.

Det foreslås, at taksationsmyndighedernes udgifter ved sagens behandling, omfattes af de eksisterende regler i § 111, stk. 2, i lov om offentlige veje m.v., hvorefter udgift til vederlag til formænd og juridiske sekretærer afholdes af staten, og alle andre udgifter ved kommissionernes virksomhed, herunder udgifter til HK-sekretærbistand, afholdes af vedkommende vejmyndighed.

I sager der behandles efter den foreslåede § 64 e, vil vejmyndigheden være kommunen.

Taksationskommissionen og i sidste ende overtaksationskommissionen kan afsige kendelse om en erstatning, der

kan være højere eller lavere end det beløb, som en grundejer allerede har fået udbetalt.

Vandforsyningen bør i forbindelse med udbetalingen af beløbet tage forbehold for muligheden for tilbagesøgning fra grundejeren. Ligeledes bør der tages højde for, at der vil kunne blive tale om en efterbetaling til grundejeren.

Det foreslås, at hvis taksationsmyndighederne træffer afgørelse om en erstatning, der er højere eller lavere end det beløb, som en grundejer har fået udbetalt, vil vandforsyningen på kommunens foranledning uden unødigt ophold skulle efterregulere det udbetalte beløb. Efterreguleringen sker ved enten tilbagesøgning fra eller efterbetaling til grundejeren.

Hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver et påbud eller forbud truffet af kommunen efter § 24 a, stk. 1, vil erstatningsbeløbet skulle tilbagesøges efter dansk rets almindelige regler for tilbagesøgning.

3.4. Ingen opsættende virkning ved klage

3.4.1. Gældende ret

Miljøbeskyttelseslovens kapitel 10 og 11 indeholder en række administrative bestemmelser og bestemmelser om klageadgang til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Det følger af § 78, stk. 1, 1. pkt., at et påbud eller forbud skal indeholde en frist for afgørelsens efterkommelse. Det følger endvidere af bestemmelsens 2. pkt., at når der foreligger særlige forhold, kan det dog bestemmes, at påbud eller forbud skal efterkommes straks. Bestemmelsen gælder såvel førsteinstansen som klagemyndighedens afgørelser, jf. § 91, stk. 3.

En afgørelse efter § 78, stk. 1, om, at et påbud eller forbud skal efterkommes straks medfører, at påbuddet eller forbuddet skal efterkommes, uanset om der indgives en klage, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet, jf. § 95, stk. 2.

Det følger af § 78, stk. 2, at når særlige grunde taler for det, kan det bestemmes, at klager over påbud eller forbud ikke skal have opsættende virkning. Bestemmelsen tager sigte på 1. instansmyndighedens beslutning om, at klage over et påbud eller forbud meddelt af pågældende myndighed ikke skal tillægges opsættende virkning.

Særlige grunde vil kunne foreligge, f.eks. hvis forurening giver anledning til akut sundhedsfare eller uoprettelige miljøskader. Det antages endvidere, at reglen kan finde anvendelse, uanset der ikke kan påvises en akut sundhedsfare, såfremt der er frygt for, at forurening først på lang sigt kan afhjælpes, hvis efterkommelsen skal afvente en klagesagsbehandling.

Efter § 91, stk. 1, kan kommunalbestyrelsens afgørelser og beslutninger efter loven eller regler, der fastsat med hjemmel i loven, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, medmindre andet fremgår af lovens bestemmelser.

I medfør af miljøbeskyttelseslovens § 95 har en klage opsættende virkning for et påbud eller forbud, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet, jf. dog § 78.

3.4.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i miljøbeskyttelseslovens § 95, hvorefter en klage over et påbud eller forbud efter § 24 a ikke vil have opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Forslaget indebærer, at et påbud eller forbud skal efterkommes af grundejeren senest ved den frist, der er fastsat i forbindelse med meddelelsen af påbuddet eller forbuddet, uanset om beslutningen påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af grundejeren eller andre klageberettigede.

Der vil således være tale om en fravigelse fra udgangspunktet i miljøbeskyttelseslovens § 95, hvor klager over påbud eller forbud har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Baggrunden for ordningen er, at der i BNBO, hvor der meddeles påbud eller forbud efter § 24 a, allerede er foretaget en risikovurdering efter regler udstedt i medfør af § 13 e i lov om vandforsyning m.v., hvorefter det er konstateret, at der er et behov for indsatser til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider. Selvom der allerede er konstateret et beskyttelsesbehov, har dette dog ikke nødvendigvis medført, at der er truffet afgørelser om at begrænse eller stoppe anvendelsen af pesticider i de pågældende områder efter de gældende regler.

Da det har været ønsket, at der hurtigst muligt opnås en beskyttelse af drikkevandet i BNBO, er det Miljøministeriets vurdering, at det er mest hensigtsmæssigt, hvis et påbud eller forbud ikke skal afvente en eventuel klagesagsbehandling, inden det effektueres.

Da der efter den foreslåede § 24 a, stk. 5, skal fastsættes nærmere regler om frister for efterkommelse af påbud eller forbud, hvor der tages hensyn til grundejerens drift af arealet, vil miljøbeskyttelseslovens § 78, stk. 1, om frister og om at det kan bestemmes, at et påbud eller forbud skal efterkommes straks, ikke få selvstændig betydning i relation til kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 24 a.

Da udgangspunktet efter den foreslåede ordning er, at en klage over afgørelser meddelt efter § 24 a ikke tillægges opsættende virkning, vil kommunalbestyrelsen ikke efter den gældende § 78, stk. 2, skulle tage selvstændigt stilling til, om der er særlige grunde, der taler for, at en klage over et påbud eller forbud efter § 24 a ikke skal tillægges opsættende virkning.

Der vil med den foreslåede ordning være mulighed for, at Miljø- og Fødevareklagenævnet kan bestemme, at en klage

over et påbud eller et forbud efter § 24 a skal have opsættende virkning.

Det vil formentlig kun forekomme undtagelsesvist, f.eks. hvor en påklaget afgørelse lider af åbenbare mangler, eller hvor der er særlige forhold, der bringer konkret tvivl om proportionaliteten i den påklagede afgørelse.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Modellen ventes at medføre statsfinansielle omkostninger på op til 34 mio. kr. Det forventes, at hovedparten af de tilbudte aftaler vil blive indgået, inden lovforslaget træder i kraft.

Der forventes at være udgifter til kommunernes sagsbehandling ifm. udarbejdelsen af kommunale påbud, vurdering af erstatninger og sagsbehandling ved evt. klagesager.

Der lægges op til, at et kommunalt udstedt påbud eller forbud skal kunne påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Dette kan evt. medføre en stigning i udgifter til klagenævnets sagsbehandling.

Lovforslaget kan desuden have økonomiske konsekvenser for taksationsmyndighedernes behandling af evt. klager over kommunens erstatningsfastsættelse.

Der ventes et mindre provenu fra bekæmpelsesmiddelaflgiften på ca. 1,7 mio. kr. årligt ved 100 pct. beskyttelse af BNBO.

Lovforslaget skønnes overordnet ikke at have negative implementeringskonsekvenser for det offentlige, da der ikke oprettes nye administrative enheder, indføres nye it-systemer eller i øvrigt ændres på arbejdsgangene i de berørte myndigheder. Såfremt Miljø- og Fødevareklagenævnet op hæver et påbud eller forbud, må erstatningen søges tilbagebetalt efter dansk rets almindelige tilbagesøgningsregler fratrukket det eventuelle tab som grundejeren måtte have lidt i den periode, hvor klagen er behandlet. Denne proces, hvor myndigheden skal forholde sig til ny praksis, vurderes at udgøre en negativ implementeringskonsekvens. Grundejere og vandforsyningers klageadgang til taksationsmyndighederne over kommunens erstatningsfastsættelse vil medføre, at taksationskommissionen bliver et klageorgan. Det vurderes ikke at have nogen betydning i forhold til taksationsmyndighedernes behandling af sagerne, da den følger samme proces som efter de gældende regler. En eventuel efterregulering af erstatningsbeløbet som følge af, at taksationsmyndighederne afsiger kendelse om et andet beløb end kommunens beregning, vurderes at udgøre en negativ implementeringskonsekvens, da der er tale om ny proces for myndigheden.

Forslaget om at lade 25 meters zonen ophæve ved indførelsen af tilsvarende rådighedsindskrænkninger efter §§ 24 a og 26 a vil bidrage til en lettere sagsbehandling hos kommuner og en mere overskuelig og let tilgængelig offentlig

sektor for borgerne. Denne ændring skønnes at have positive implementeringskonsekvenser.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Det vurderes at lovforslaget vil påvirke ca. 1.300 vandforsyninger og ca. 2.840 lodsejere. Det påvirkede areal skønnes at udgøre ca. 6.800 hektar landbrugsjord. Lovforslaget vil ikke have direkte økonomiske og administrative konsekvenser for landbruget og øvrige, der i erhvervsmæssigt medfør måtte anvende pesticider i BNBO. I kraft af lovforslaget vil de økonomiske konsekvenser, som erhvervet måtte have, blive modsvaret af fuldstændig erstatning, der afholdes af vandforsyningerne.

For vandforsyningerne udregnes de økonomiske omkostninger forbundet med en beskyttelse af alle BNBO til i alt ca. 10,7 mio. kr. årligt. Denne udregning tager udgangspunkt i et notat udarbejdet af Københavns Universitet (IFRO) om mulige kompensationsniveauer ifm. omlægningen til sprøjtefri drift i BNBO. Den gennemsnitlige sats for driftstab ved omlægning til drift uden erhvervsmæssig brug af pesticider opgøres til 1.575 kr. per ha årligt.

Udgifterne forventes at resultere i en marginal gennemsnitlig stigning i vandtaksten. Private borgere ventes at få en gennemsnitlig takststigning på ca. 3 øre per m³ / 2,5 kr. årligt. En gennemsnitlig landbrugsbedrift ventes en gennemsnitlig takststigning på ca. 2 øre per m³ / 22 kr. årligt. En gennemsnitlig erhvervsdrivende ventes at få en takststigning på ca. 2 øre per m³ / 11 kr. årligt.

Ca. 1,5 pct. af vandforsyningerne ventes at få en takststigning på over 50 øre per m³, hvilket vil give en årlig prisstigning på ca. 40 kr. om året for en gennemsnitlig husstand eller ca. 250 kr. for en gennemsnitlig erhvervsdrivende. Disse udgøres hovedsageligt af mindre vandværker på eksempelvis de små øer. Ca. 17 pct. af vandforsyningerne ventes at få en takststigning på under 1 øre per m³.

Den enkelte vandforsyning kan vælge at overvælge udgiften til kompensation på enten kubikmeterprisen eller det faste bidrag per forbruger eller en kombination heraf. Dette giver den enkelte vandforsyning mulighed for at fordele omkostningerne på den mest fordelagtige og fair måde for netop deres forbrugere.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget skønnes ikke at have væsentlige administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at medføre klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at medføre negative miljømæssige konsekvenser.

Lovforslaget har en række positive konsekvenser for miljøet og naturen. Beskyttelsen af BNBO indgår i den målrettede grundvandsbeskyttelse, som i dag varetages af kommunerne, vandforsyningerne og regionerne. Den målrettede grundvandsbeskyttelse skal beskytte sårbare områder, som den generelle regulering ikke tager højde for. For pesticider kan dette være sårbare sandjorder eller opsprækkede lerjorder, der ikke kan tages højde for i pesticidgodkendelsesordningen.

Indvinding af grundvand sænker trykket i boringen, der indvindes fra, hvilket giver en sænkning af grundvandsspejlet lokalt. Ved en lokal sænkning af trykket i boringen kan vandpartikler strømme med øget hastighed mod boringen. Dette kan lokalt påvirke strømningsmønstrer omkring boringen og derved medføre øget nedadgående grundvandsstrømning, dvs. der kan forekomme en øget nedsivning af vand fra overfladen omkring en boring.

På grund af den korte transporttid kan der altså være en relativt ringe fortynding af en eventuel forurening. Den korte transporttid gør også, at der er et meget kort tidsrum til at træffe forholdsregler i, hvis der skulle ske en forurening på området. En forureningshændelse i BNBO kan i værste tilfælde føre til, at grundvandet forurenes i et omfang, så indvindingen må ophøre, eller at der skal gennemføres meget bekostelige afværgeforanstaltninger. Dette kan have negative konsekvenser for borgernes sundhed og miljøet og naturen. Dette vil ydermere betyde, at den øvrige indsats i boringens indvindingsopland vil være spildt. Det er særlig kritisk i yderområder og på de små øer, hvor der kan være langt til alternative forsyninger, hvilket kan give meget store stigninger i vandtaksten for forbrugere.

Lovforslaget vil styrke beskyttelsen af grundvandet til gavn for miljøet og naturen.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget er i overensstemmelse med EU-retten.

Det foreslåede krav om efter en konkret risikovurdering at udstede et påbud eller nedlægge et forbud mod erhvervmæssig anvendelse af pesticider inden for et BNBO, følger op på regeringsgrundlaget *Ansvar for Danmark* fra december 2022, hvoraf det følger, at regeringen vil tage initiativ til en akutplan for at beskytte BNBO. Den foreslåede regulering supplerer den eksisterende implementering af vandrammedirektivet og rammedirektivet for bæredygtig anvendelse af pesticider, der oprindeligt fandt sted i henholdsvis 2003 og 2011. Den eksisterende implementering vurderes at være tilstrækkelig til at leve op til forpligtelserne i direktiverne.

Forslaget relaterer sig til artikel 11 i rammedirektivet for

bæredygtig anvendelse af pesticider (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/128/EF). Ifølge artikel 11, som Danmark implementerede i forbindelse med direktivets ikrafttræden den 26. november 2011, skal medlemsstaterne sørge for, at der vedtages passende foranstaltninger til beskyttelse af vandmiljøet og drikkevandsforsyningerne mod plantebeskyttelsesmidlers virkninger. Foranstaltningerne skal støtte og være forenelige med de relevante bestemmelser i direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet) og i forordning (EF) nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF (plantebeskyttelsesmiddel-forordningen).

Det fremgår endvidere af artikel 11, at foranstaltningerne bl.a. omfatter anvendelse af begrænsende foranstaltninger, der mindsker risikoen for forurening uden for det sprøjtede område som følge af aerosolspredning, afdræning og afstrømning, herunder ved oprettelse af beskyttelseszoner for overfladevand og grundvand, der er udlagt til drikkevandsindvinding, hvor plantebeskyttelsesmidler ikke må udbringes eller opbevares.

Forslaget relaterer sig også til artikel 4 i vandrammedirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger). Artikel 4, stk. 1, litra b, fastsætter overordnede miljømål for grundvand. Der er i artikel 4, stk. 1, litra b, (i), krav om, at medlemsstaterne skal forebygge eller begrænse udledning af forurenende stoffer til grundvand og forebygge forringelse af tilstanden af alle grundvandsforekomster. Medlemsstaterne skal ligeledes beskytte, forbedre og restaurere alle grundvandsforekomster med henblik på at opnå god grundvandstilstand, jf. 4, stk. 1, litra b, (ii). Derudover indeholder vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra b, (iii), en forpligtelse for medlemsstaterne til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger med henblik på at vende enhver væsentlig og vedvarende opadgående tendens i koncentrationen af et hvilket som helst forurenende stof hidrørende fra menneskelig aktivitet med henblik på en progressiv reduktion af forureningen af grundvandet. Den danske implementering af vandrammedirektivet skete oprindeligt med vedtagelse af miljømålsloven i 2003 samt ændringer i planloven og naturbeskyttelsesloven. Endelig fastsætter vandrammedirektivets artikel 7, stk. 3, at medlemsstaterne skal sørge for den nødvendige beskyttelse af bl.a. grundvandsforekomsterne med henblik på at reducere omfanget af den rensning, der kræves til fremstilling af drikkevand, og at medlemsstaterne kan oprette beskyttelseszoner for forekomsterne. Dermed findes en sammenhæng til drikkevandsdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/2184 af 16. december 2020 om kvaliteten af drikkevand), som fastsætter kvalitetskrav (parameterværdier) for bl.a. pesticider.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag er i perioden fra den 20. november 2023 til den 18. december 2023 sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

DANAK, GEUS - Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser, Danske Regioner, Giftlinjen, Bispebjerg Hospital, KL, Albertslund Kommune, Allerød Kommune, Assens Kommune, Ballerup Kommune, Billund Kommune, Bornholms Regionskommune, Brøndby Kommune, Brønderslev Kommune, Dragør Kommune, Egedal Kommune, Esbjerg Kommune, Fanø Kommune, Favrskov Kommune, Faxe Kommune, Fredensborg Kommune, Fredericia Kommune, Frederiksberg Kommune, Frederikshavn Kommune, Frederikssund Kommune, Furesø Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, Gentofte Kommune, Gladsaxe Kommune, Glostrup Kommune, Greve Kommune, Gribskov Kommune, Guldborgsund Kommune, Haderslev Kommune, Halsnæs Kommune, Hedensted Kommune, Helsingør Kommune, Herlev Kommune, Herning Kommune, Hillerød Kommune, Hjørring Kommune, Holbæk Kommune, Holstebro Kommune, Horsens Kommune, Hvidovre Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Hørsholm Kommune, Ikast -Brandeborg Kommune, Ishøj Kommune, Jammerbugt Kommune, Kalundborg Kommune, Kerteminde Kommune, Kolding Kommune, Københavns Kommune, Køge Kommune, Langeland Kommune, Lejre Kommune, Lemvig Kommune, Lolland Kommune, Lyngby-Taarbæk Kommune, Læsø Kommune, Mariagerfjord Kommune, Middelfart Kommune, Morsø Kommune, Norddjurs Kommune, Nordfyns Kommune, Nyborg Kommune, Næstved Kommune, Odder Kommune, Odense Kommune, Odsherred Kommune, Randers Kommune, Rebild Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune, Ringsted Kommune, Roskilde Kommune, Rudersdal Kommune, Rødovre Kommune, Samsø Kommune, Silkeborg Kommune, Skanderborg Kommune, Skive Kommune, Slagelse Kommune, Solrød Kommune, Sorø Kommune, Stevns Kommune, Struer Kommune, Svendborg Kommune, Syd- og Sønderdjurs Kommune, Sønderborg Kommune, Thisted Kommune, Tønder Kommune, Tårnby Kommune, Vallensbæk Kommune, Varde Kommune, Vejen Kommune, Vejle Kommune, Vesthimmerlands Kommune, Viborg Kommune, Vordingborg Kommune, Ærø Kommune, Aabenraa Kommune, Aalborg Kommune, Aarhus Kommune, 3F, Asfaltindustrien, BAU Jord til Bord, Benzinforhandlerne Fælles Repræsentation, Biologforbundet, Brancheforeningen for kommunal Skadedyrsbekæmpelse, c/o Mortalin, Bryggeriforeningen, Byggesocietetet, Bæredygtigt Landbrug, Campingrådet, Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), CO-Industri, DAKOFA, DAKOFO, Danmarks Apotekerforening, Danmarks farve- og limindustri (DI), Danmarks Fiskeindustri- og Eksporthandling, Danmarks Fiskeriforening Producer Organisation, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfi-

skerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Autogenbrug (DAG), Dansk Bilbrancheråd, Dansk Botanisk Forening, Dansk Byggeri, Dansk Detail, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervsfremme, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Gartneri, Dansk Golf Union, Dansk Journalistforbund, Dansk Kano og Kajak Forbund, Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Maskinhandlerforening, Dansk Metal, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pelsdyravlerforening, Dansk Planteværn, Dansk Sejlunion, Dansk Skovforening, Dansk Skytte Union, Dansk Solvarmeforening, Dansk Sportsdykker Forbund, Dansk Textil & Beklædning (DTB), Dansk Transport og Logistik (DTL), Dansk Vandrelaug, Danske Havne, Danske Juletræer, Danske Maritime, Danske Maskinstationer og Entreprenører, Danske Mejeriers Fællesorganisation, Danske Svineproducenter, Danske Vandværker, DANVA, DASU (Dansk Automobil Sports Union), De Danske Skytteforeninger, De Samvirkende Købmænd, De Økonomiske Råd, Foreningen af Kommunale Beredskabschefer, Genanvend Biomasse, Greenpeace, Danmark, ITD, LandboUngdom, Landbrug & Fødevarer, Lif, Marine Ingredients Denmark, NOAA, Oliebranchens fællesrepræsentation, SEGES, Søfartens Arbejdsmiljøråd, Wind Denmark, Økologisk Landsforening, DTU, DTU Aqua, Københavns Universitet, Nationalt Center for Skov, Landskab og Planlægning, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Aarhus Universitet, DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, COOP Danmark A/S, DELTA, Mærsk Olie og Gas A/S, DHI, Dyrenes Beskyttelse, Energinet.dk, Foreningen af Byplanlæggere (FAB), Foreningen af Danske Biologer, Foreningen af danske brøndborere, Foreningen af Forlystelsesparker i Danmark, Foreningen af Lystbådehavne i Danmark, Foreningen af speciallæger (ex. Embedslægeforeningen), Foreningen for Biodynamisk Jordbrug, Green Network, Grønseregion Syd, Grøn Hverdag, GTS (Godkendt Teknologisk Service), HK-Kommunal Miljøudvalg, Jordbrugets Bedriftssundheds-tjeneste, Kalk- & Teglværksforeningen af 1893, Kemi & Life Science, Kommunernes Landsforening, Kosmetik og hygiejnebranchen, Kyst, Land & Fjord, Københavns Havn, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, Landsforeningen af Landsbysamfund, Landsforeningen for Dansk Fåreavl, Landsforeningen for Gyllerante, Landsforeningen Levende Hav, Landsforeningen Naboeer til Kæmpevindmøller, Landsforeningen Praktisk Økologi, Landsorganisationen i Danmark (LO), Matas A/S, Natur og Ungdom, Nordisk konservatorforbund, Novo Nordisk, Parcelhusejernes Landsorganisation, Realkreditforeningen, Rederiforeningen af 2010 og Danmarks Rederiforening, Skovdyrkerne, Spildevandsteknisk forening, Træinfo, Uniscrap og Ørsted.

II. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindredgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Stat: Udgifter forventes at udgøre ca. 34 mio. kr. fordelt over 2024-2027. Udgifter til behandling af evt. klagesager hos hhv. Miljø- og Fødevareklagenævnet og taksationsmyndighederne. Endnu ikke kvantificeret, da det afhænger af fremdriften på frivillige aftaler. Kommuner: Sagsbehandling af påbud, mv. Tilførsel af midler hertil ifm. DUT.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ny procedure for klagesager kan have negative konsekvenser for virksomheder (grundejere), da klager ikke tillægges opsættende virkning.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Udgifterne forventes at resultere i en marginal gennemsnitlig stigning i vandtaksten. En gennemsnitlig landbrugsbedrift ventes en gennemsnitlig takststigning på ca. 2 øre per m ³ /22 kr. årligt. En gennemsnitlig erhvervsdrivende ventes at få en takststigning på ca. 2 øre per m ³ /11 kr. årligt.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Lovforslaget vil styrke beskyttelsen af grundvandet til gavn for borgere, miljøet og naturen.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget er i overensstemmelse med EU-retten.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af vandforsyningslovens § 13 d, at kommunalbestyrelsen eller en almen vandforsyning for at gennemføre en indsatsplan vedtaget efter §§ 13 eller 13 a, kan indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller indgå aftale om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen eller den almene vandforsyning.

Den gældende § 13 d fungerer således i sammenhæng med kommunalbestyrelsens indgrebsmuligheder efter miljøbeskyttelsesloven § 26 a, stk. 1, hvorefter ejeren af en ejendom i området, hvor der er vedtaget en indsatsplan, kan pålægges de rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider.

På tilsvarende måde foreslås det at indsætte en § 13 f i vandforsyningsloven, der vil fungere i sammenhæng med den foreslåede § 24 a i miljøbeskyttelsesloven. Bestemmelsen vedrører aftaler om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller aftaler om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen eller den almene vand-

forsyning, som indgås for at følge op på den risikovurdering kommunalbestyrelsen har foretaget efter regler udstedt i medfør af vandforsyningslovens § 13 e i forhold til behovet for beskyttelsesindsatser i BNBO.

Efter det foreslåede *stk. 1* vil en almen vandforsyning eller kommunalbestyrelse, efter at kommunalbestyrelsen har vurderet et indsatsbehov efter regler udstedt i medfør af § 13 e, kunne indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om forbud mod erhvervs-mæssig anvendelse af pesticider inden for et boringsnært beskyttelsesområde udpeget efter § 11 a, stk. 1, nr. 6. En aftale efter § 13 f, stk. 1, vil som minimum skulle indebære en aftale, der sikrer, at der i BNBO ikke anvendes pesticider til erhvervsmæssigt brug.

Aftalen vil kun kunne indgås i områder, der er udpeget efter regler udstedt i medfør af vandforsyningslovens § 11 a, stk. 1, nr. 6, og risikovurderet efter regler udstedt i medfør af § 13 e i vandforsyningsloven. Formålet hermed er at begrænse anvendelsesområdet for bestemmelsen, således at der kun indgås aftaler om beskyttelsesforanstaltninger i områder, hvor der ligger en konkret, eksisterende boring, og hvor en konkret beskyttelsesindsats er nødvendig. Herved sikres det også, at der er en sammenhæng mellem udgifterne til det aftalte beløb, som afholdes af vandforsyningerne, og der hvor beskyttelsesindsatserne iværksættes.

Aftalen efter § 13 f, stk. 1, skal yde en tilstrækkelig beskyttelse af BNBO mod forurening af drikkevandet fra erhvervs-mæssig anvendelse af pesticider, således at en afgørelse efter § 24 a, stk. 1, ikke bliver nødvendig. Dette kan eksempelvis opnås ved restriktioner i arealanvendelsen.

Alt efter de konkrete behov inden for BNBO vil en aftale efter § 13 f, stk. 1, også kunne vedrøre aftale om eksempelvis skovrejsning, hvor det herved forudsættes, at der ikke anvendes pesticider godkendt til konventionel brug.

Ved en aftale indgået efter den foreslåede § 13 f, hvor grundejeren eller andre rettighedsindehavere kompenseres økonomisk, forudsættes det at indholdet af aftalen sikrer en beskyttelse af drikkevandet, og at den konkrete beskyttelse er til gavn for vandforbrugerne. Det følger af reglerne om vandsektorens økonomiske rammer, at vandforsyningerne kun kan afholde nødvendige udgifter til drikkevandsbeskyttende tiltag. Vandforsyningen vil ved aftaleindgåelsen derfor skulle påse, at aftalen kun omfatter tiltag, der har til formål at beskytte drikkevandet, og som er i overensstemmelse med de udgifter, der er nødvendige i medfør af § 52 a, stk. 1, nr. 10, i vandforsyningsloven. Vandforsyningens udgifter vil således ikke kunne øges, hvis en grundejer ønsker at få dækket omkostninger til at rejse skov i BNBO, men kan alene dække det økonomiske tab, som aftalen for så vidt angår drikkevandsbeskyttelse forventes at medføre. Eventuel skovrejsning vil således skulle dækkes af andre midler, som ligger uden for, hvad vandforsyningerne forpligtes til at kompensere.

En aftale bør indeholde vilkår, der sikrer at kommunen eller vandforsyningen, alt efter hvem der er aftalepart, har mulighed for at kontrollere, at aftalen overholdes. Hvorvidt en ejer af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom misligholder en aftale efter § 13 f beror på aftalens ordlyd, som i sidste ende kan afgøres af domstolene. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 13 f, stk. 4, for en uddybende fremstilling af, hvad miljøministeren vil kunne fastsætte regler om, for så vidt angår indholdet af aftaler.

Den foreslåede § 13 f udelukker ikke, at der i øvrigt kan indgås aftaler om forhold, der går ud over anvendelsesområdet for § 13 f, heriblandt eksempelvis andre drikkevandsbeskyttende tiltag som gødskningsrestriktioner. Dette vil blive uddybet i den opdaterede BNBO-vejledning.

I lighed med den gældende ordning i vandforsyningslovens § 13 d vil der også kunne indgås aftaler om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen. Hvis kommunen køber ejendommen som led i aftalen efter lovens § 13 f, vil kommunen skulle betale udgiften hertil, da vandforsyninger ikke forventes at skulle afholde udgifter til opkøb, som de ikke er en del af.

Det vil med den foreslåede ordning som udgangspunkt være den almene vandforsyning, der forsøger at indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom, således at kommunen som udgangspunkt kun tilbyder en aftale, hvis vandforsyningen ikke har tilbudt en aftale. Der kan dog også opstå andre tilfælde, hvor det kan være aktuelt for kommunen at tilbyde en aftale i stedet for vandforsyningen, f.eks. en ejer af eller indehaver af andre rettigheder over en ejendom kan sidde i bestyrelsen i et vandværk. Hvis kommunen i stedet indgår aftalen forventes det, at eventuelle interessekonflikter undgås, idet en ejer af eller indehaver af andre rettigheder over en ejendom, som samtidigt sidder i bestyrelsen i et vandværk, ikke risikerer at skulle forhandle med sig selv.

I *stk. 2* foreslås det, at hvis kommunalbestyrelsen indgår aftalen, vil den almene vandforsyning skulle høres over det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen. Høringen af vandforsyningen i tilfælde, hvor kommunen indgår aftalen er begrundet i, at det er forventningen, at vandforsyningen afholder udgiften til det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen, hvis vedkommende har et økonomisk tab som følge af aftalen. Det er således i den pågældende vandforsynings interesse at blive inddraget i fastsættelsen af beløbet. Pligten til at høre vandforsyningen i tilfælde, hvor kommunen indgår aftalen, skal ikke betragtes som en ret for vandforsyningen til at modsætte sig, at aftalen indgås.

Vandforsyningerne vil kun kunne bekoste de udgifter, som er nødvendige af hensyn til drikkevandsbeskyttelsen. Øvrige tiltag som måtte indgå i aftalen, og som ikke sker som led i

den konkrete drikkevandsbeskyttelse, vil ikke kunne dækkes via vandforsyningernes forhøjelse af vandtaksterne.

Selv i de tilfælde, hvor vandforsyningen indgår aftalen efter den foreslåede § 13 f, bør kommunen inddrages tidligt i processen, og det bør tilstræbes, at vandforsyninger og kommuner har dialog om beskyttelsesindsatserne m.v. En årsag hertil er bl.a., at kommunerne har kendskab til, i hvilke BNBO, der konkret er behov for indsatser, og at vandforsyningerne er afhængig af denne viden for at kunne påbegynde arbejdet med at tilbyde og indgå aftaler.

I *stk. 3* foreslås det, at vandforsyningen eller kommunalbestyrelsen for ejerens eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendoms regning tinglyser aftalen efter *stk. 1*, og at aftaler efter *stk. 1* kan tinglyses med prioritet forud for alle rettigheder i ejendommen. Det foreslås også, at § 119 i lov om offentlige veje m.v. finder anvendelse ved udbetalingen af det aftalte beløb.

Kravet, om at en aftale efter *stk. 1* skal tinglyses, er begrundet i at sikre, at det er de samme regler om tinglysning, som gælder efter den foreslåede § 24 a, hvor det ligeledes er et krav, at det tinglyses, at der ikke må anvendes pesticider inden for BNBO. Herved bliver det tydeligt over for eventuelle forpagtere, købere af jorden, el.lign., at der gælder en tinglyst aftale om, at der ikke må anvendes pesticider til erhvervsmæssig brug inden for den pågældende BNBO. Det understreges, at aftalen betragtes som gældende, når den er indgået, uanset om der sker tinglysning af aftalen eller ej. Tinglysningsafgiften vil kunne indregnes i beløbet, som en almen vandforsyning eller kommune indgår aftale om, således at ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom også kompenseres for dette.

Det foreslås, at det indskrives, at aftalen efter *stk. 1* kan tinglyses med prioritet forud for alle rettigheder i ejendommen.

Efter § 119, *stk. 1*, i lov om offentlige veje m.v. skal vejmyndigheden uden unødigt ophold udbetale det aftalte beløb efter denne lov til de berettigede. Henvisningen til § 119 i det foreslåede *stk. 3* indebærer, at vandforsyningen uden unødigt ophold skal udbetale det aftalte beløb, som ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom vil være berettiget til ved indgåelse af aftalen. Det samme gør sig gældende, hvis det er kommunalbestyrelsen, der indgår aftalen efter *stk. 1*, hvorefter vandforsyningen fortsat vil skulle udbetale det aftalte beløb uden unødigt ophold.

En vandforsyning betragtes ikke som en vejmyndighed med henvisningen til § 119 i det foreslåede *stk. 3*, men reglerne i § 119 vil uanset hvad gælde for vandforsyningen.

De øvrige regler i § 119 vil ligeledes finde anvendelse for så vidt angår udbetaling af det aftalte beløb. Det indebærer, at vandforsyningen eller kommunen skal undersøge, om der er panthavere eller andre rettighedshavere på ejendommen efter § 119, *stk. 2*, og at panthavere og andre rettighedshavere, hvis ret er tinglyst, inden påbuddet eller forbuddet er

tinglyst, i prioritetsorden kan kræve erstatningen udbetalt efter § 119, *stk. 3*.

Med det foreslåede *stk. 4* bemyndiges miljøministeren til at kunne fastsætte nærmere regler om aftaleindgåelse efter *stk. 1*, herunder bl.a. om tidsfrister og vilkår.

Det er således hensigten, at der skal kunne fastsættes en frist, inden for hvilken der kan være forsøgt indgået en aftale om beskyttelse af et BNBO, der efter regler udstedt i medfør af § 13 e er vurderet til at skulle beskyttes. Hvis der ikke er indgået en aftale inden fristen, vil kommunalbestyrelsen være forpligtet til at tage den foreslåede § 24 a i miljøbeskyttelsesloven i brug og udstede et påbud eller nedlægge et forbud imod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for BNBO.

Til § 2

Til nr. 1

Ifølge § 21 b, *stk. 1*, må anvendelse af pesticider, dyrkning og gødsugning til erhvervsmæssige og offentlige formål ikke foretages inden for en radius på 25 m fra en boring, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger.

Ifølge den gældende § 21 b, *stk. 2*, finder forbuddet i *stk. 1* ikke anvendelse, såfremt kommunalbestyrelsen efter § 24, *stk. 1*, har udstedt et påbud eller nedlagt et forbud, som er gældende længere væk end 10 meter fra boringen og som indebærer en tilsvarende rådighedsindskrænkning som efter § 21 b, *stk. 1*.

Med den foreslåede ændring af § 21 b, *stk. 2*, indsættes tilsvarende en henvisning til påbud eller forbud foretaget efter den foreslåede § 24 a, *stk. 1* og til den gældende § 26 a, *stk. 1*. Herved vil beskyttelseszonen på 25 meter omkring en boring, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger efter § 21 b, *stk. 1*, kun blive aktiveret, såfremt der ikke findes tilsvarende rådighedsindskrænkninger på området allerede efter de indsatte bestemmelser. I tilfælde af tilsvarende rådighedsindskrænkninger efter den foreslåede § 24 a, *stk. 1*, eller den gældende § 26 a, *stk. 1*, som gælder længere væk end 10 meter fra boringen, vil den generelle 25 meters beskyttelseszone omkring boringen således vige for det individuelle påbud eller forbud. Den direkte henvisning til den allerede gældende bestemmelse i miljøbeskyttelseslovens § 26 a, *stk. 1*, fremstår som en præcisering af allerede gældende praksis.

I tilfælde hvor en afgørelse efter den foreslåede § 24 a, *stk. 1*, træder i stedet for forbuddet efter § 21 b, *stk. 1*, vil afgørelsen fortsat kun omhandle forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, men ikke dyrkning og gødsugning, da § 24 a ikke hjemler forbud mod dyrkning eller gødsugning. Såfremt kommunen vurderer, at der kan være behov for supplerende beskyttelsesforanstaltninger for så vidt angår dyrkning og gødsugning, vil kommunen kunne

træffe afgørelse herom efter de eksisterende påbudsregler i miljøbeskyttelsesloven.

Til nr. 2

Efter gældende ret i miljøbeskyttelseslovens § 24 kan kommunalbestyrelsen efter en konkret vurdering af forureningsfaren udstede påbud eller forbud for at undgå fare for forurening, herunder med pesticider, af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg.

Kommunalbestyrelsen kan f.eks. fastlægge såkaldte ”fredningsbælter” på fremmed grund med forbud mod gødskning og anvendelse af plantebeskyttelsesmidler m.v. omkring en vandindvindingsboring. Fredningsbælterne fastlægges typisk med en radius på 10 meter.

Kommunalbestyrelsen kan endvidere efter en konkret vurdering udstede påbud om rådighedsindskrænkninger i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 26 a, stk. 1, hvorefter kommunalbestyrelsen, hvis der ikke kan opnås en frivillig aftale på rimelige vilkår, kan gennemføre tvungne rådighedsindskrænkninger, forudsat at der er vedtaget en indsatsplan for området efter vandforsyningslovens relevante bestemmelser herom, jf. vandforsyningslovens § 13, stk. 1, og § 13 a, stk. 1. Reglerne i §§ 99-102 i lov om offentlige veje m.v. finder anvendelse ved kommunalbestyrelsens behandling af sagen, jf. § 26 a, stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan for ejerens regning lade et pålæg tinglyse på ejendommen. Hvis pålægget bortfalder, skal kommunalbestyrelsen lade pålægget aflyse fra tingbogen.

Efter gældende ret skal der betales fuldstændig erstatning for påbud og forbud vedrørende lovligt bestående forhold efter miljøbeskyttelseslovens § 24, jf. lovens § 63. Der skal endvidere betales fuldstændig erstatning for rådighedsindskrænkninger efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a.

Erstatningen fastsættes i mangel af mindelig overenskomst af taksationsmyndighederne, jf. § 61 i miljøbeskyttelsesloven.

Den foreslåede § 24 a er ny.

Den foreslåede § 24 a, stk. 1, medfører, at kommunalbestyrelsen, når der ifølge en risikovurdering foretaget efter regler udstedt i medfør af § 13 e i lov om vandforsyning m.v. er behov for indsatser til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervmæssig anvendelse af pesticider i BNBO udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v., hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår efter den foreslåede § 13 f i lov om vandforsyning m.v., mod fuldstændig erstatning, vil skulle udstede et påbud eller forbud mod en ellers lovlig erhvervmæssig anvendelse af pesticider inden for et BNBO.

Ved BNBO forstås de BNBO, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger, som udpeges af miljøministeren

efter regler fastsat i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v. BNBO er et nærområde til en vandforsyning, hvor der er en kort strømningstid til vandindvindingsboringen og dermed kort tid til at træffe forholdsregler ved en eventuel forurening af grundvandet, samt inden for hvilket område, hvor der på grund af de geologiske forhold sker en relativt ringe fortynding af en eventuel forurening.

Miljøministeren udpeger nye eller ændrede BNBO i bekendtgørelse om udpegnings af drikkevandsressourcer, hver gang der foretages nye boringer til indvinding af drikkevand eller boringer nedlægges eller omlægges, og der herved ikke længere indvindes drikkevand. Ligeledes udstedes bekendtgørelsen, når BNBO genberegnes på grund af nye metoder til at beregne eksempelvis jordforhold og vandstrømning, hvilket kan have betydning for behovet for beskyttelse og for udstrækningen og beliggenheden af BNBO.

Ved pesticider forstås efter § 33, nr. 1, i bekendtgørelse af lov nr. 6 af 4. januar 2023 om kemikalier, plantebeskyttelsesmidler omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF.

Ved erhvervmæssig anvendelse af pesticider skal forstås anvendelsen af pesticider i forbindelse med erhvervmæssige aktiviteter, herunder sprøjteførere, teknikere, arbejdsgivere og selvstændige i både landbrugssektoren og andre sektorer. Det vil hovedsageligt omfatte traditionelle jordbrugere, dvs. erhvervmæssig anvendelse af pesticider tilknyttet konventionelt jordbrugsdrift (landbrug, skovbrug, gartneri, frugtavl, planteskoler, juletræsproduktion mv.). Golfklubber, hoteller m.v. vil imidlertid også være omfattet, i det omfang de har et udpeget BNBO på deres ejendom.

Med den foreslåede ordning skal der være konstateret et konkret behov for beskyttelse af drikkevandsinteresserne mod fare for forurening fra erhvervmæssig anvendelse af pesticider i det BNBO, på baggrund af en risikovurdering foretaget efter regler udstedt i medfør af § 13 e i lov om vandforsyning m.v., førend kommunen forpligtes til at beskytte området.

Den almene vandforsyning eller kommunen skal inden da have forsøgt at indgå en aftale på rimelige vilkår med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis, opkøb af ejendommen, eller andre restriktioner i arealanvendelsen, jf. den foreslåede § 13 f i vandforsyningsloven. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 13 f og lovforslagets pkt. 3.1.2.

Det bemærkes, at der efter bestemmelsen alene vil kunne gives et påbud eller forbud vedrørende en ellers lovlig erhvervmæssig anvendelse af pesticider i BNBO. Beskyttelse af områder uden for BNBO, beskyttelse mod ikke-erhvervmæssig anvendelse af pesticider, eller beskyttelse mod andre kilder til forurening vil forsat i samme omfang som tidligere kunne ske med udgangspunkt i de eksisterende bestemmel-

ser i miljøbeskyttelseslovens §§ 24 og 26 a og vandforsyningslovens § 13 d.

Det bemærkes endvidere, at selvom den arealmæssige udstrækning af et BNBO vil kunne blive mindre, f.eks. fordi vandindvindingsmængden mindskes, eller der laves nye beregningsmodeller, vil en beskyttelse efter § 24 a betragtes som varig på det areal, hvor der er meddelt et påbud eller forbud. Begrundelsen herfor er, at der fortsat kan være et beskyttelsesbehov for så vidt angår det areal, som ved mindsket vandindvindingsmængde kommer til at ligge uden for BNBO. Den erstatning, der er blevet udbetalt, vil således heller ikke blive tilsvarende mindre, hvis et BNBO arealmæssigt bliver mindre på grund af en mindsket mængde indvundet vand eller en ny beregningsmetode. I tilfælde hvor et BNBO bliver større på grund af en øget vandindvindingsmængde, kan kommunalbestyrelsen blive forpligtet til at meddele påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt for så vidt angår det nye område, der opstår som følge af, at BNBO's arealmæssige omfang udvides.

Visse kommuner afventer resultatet af genberegninger, som kan have betydning for beliggenhed, form og arealmæssige udstrækning af BNBO. Forpligtelsen i § 24 a, stk. 1, vil gælde, uanset om BNBO er under genberegning, hvis BNBO fremgår af udpegningsbekendtgørelsen.

Hvis et BNBO udvides, vil kommunalbestyrelsen efter den foreslåede bestemmelse i § 24 a, stk. 1, skulle meddele påbud eller forbud for så vidt angår de nyudpegede arealer, hvis risikovurderingen tilsiger, at en beskyttelsesindsats er nødvendig.

Genberegninger af BNBO på grundlag af f.eks. øgede vandindvindingsmængder og nye beregningsmetoder, der fører til ændringer i beliggenheden, udstrækningen eller formen på BNBO, vil skulle fremgå af udpegningsbekendtgørelsen udstedt efter § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyningsloven.

Det er Miljøministeriets vurdering, at den foreslåede ordning vil kunne udgøre et indgreb i en rettighed, der er beskyttet af grundlovens § 73, for så vidt angår påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a i miljøbeskyttelsesloven om f.eks. at forbyde den erhvervmæssige anvendelse af pesticider i et BNBO.

Det er endvidere Miljøministeriets vurdering, at påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a ikke i almindelighed vil udgøre ekspropriation (afståelse) efter grundlovens § 73. Der er herved navnlig lagt vægt på, at ordningen er begrundet i væsentlige hensyn til beskyttelsen af drikkevandsinteresserne.

Der er desuden lagt vægt på, at et påbud eller forbud ikke indebærer en overførelse af ejendomsretten, men en begrænsning i rådigheden og kun vil angå den erhvervmæssige anvendelse af pesticider, således at et påbud eller forbud ikke vil hindre en fortsættelse af anden lovlig anvendelse af arealerne.

Endvidere er der ved denne vurdering lagt vægt på, at der er tale om generel regulering over for alle grundejere i de beskyttede områder.

Der er desuden lagt vægt på, at et påbud eller forbud efter § 24 a i almindelighed vil have begrænset intensitet, idet et påbud eller forbud alene vil udstedes i den konkrete BNBO, der i almindelighed vil udgøre et arealmæssigt begrænset omfang af den berørte ejers samlede areal.

Det vurderes imidlertid, at det ikke på forhånd kan udelukkes, at afgørelser efter den foreslåede ordning kan ramme enkelte grundejere med en intensitet, så det kan få karakter af ekspropriation.

Den foreslåede ordning i § 24 a medfører, at der, uanset om et påbud eller forbud måtte have karakter af ekspropriation, udbetales fuldstændig erstatning til grundejeren for det tab, som et påbud eller forbud vil medføre.

Ved fuldstændig erstatning forstås fuldstændig erstatning i grundlovens forstand.

Hvis en afgørelse om et påbud eller forbud efter § 24 a, stk. 1, påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, og nævnet træffer afgørelse om at ophæve påbuddet eller forbuddet, vil grundejeren kunne blive forpligtet til at tilbagebetale hele eller dele af erstatningen efter dansk rets almindelige regler om tilbagesøgning.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets pkt. 3.3.2.

Med den foreslåede § 24 a, stk. 2, indsættes en række undtagelser til kravet om, at kommunalbestyrelsen skal meddele påbud eller forbud efter § 24 a, stk. 1.

Indsættelsen af stk. 2 medfører, at der ikke vil skulle meddeles påbud eller forbud efter stk. 1 i BNBO, hvor der allerede eksisterer en tilsvarende beskyttelse. Ligeledes vil en grundejer ikke have krav på erstatning efter § 24 a, stk. 1, når arealet allerede er omfattet af en beskyttelse, idet det forudsættes, at grundejeren allerede er blevet kompenseret økonomisk i forbindelse med beskyttelsen.

Den foreslåede *nr. 1* indebærer, at kommunalbestyrelsen ikke efter § 24 a, stk. 1, skal meddele påbud eller forbud, hvis kommunalbestyrelsen allerede i medfør af § 13 d i vandforsyningsloven har indgået en tilsvarende aftale om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen eller den almene vandforsyning.

Ved en tilsvarende aftale skal forstås, at der allerede er indgået og stadig gælder en aftale vedrørende samme BNBO, der som minimum indebærer, at der ikke til erhvervmæssige formål anvendes pesticider på arealet. I tilfælde af at der er indgået en aftale efter § 13 d for en del af BNBO gælder udgangspunktet i § 24 a, stk. 1, for så vidt angår den resterende del af BNBO, således at det område også vil skulle beskyttes.

Den foreslåede *nr. 2* indebærer, at kommunalbestyrelsen ikke efter § 24 a, stk. 1, skal meddele påbud eller forbud, hvis kommunalbestyrelsen allerede efter § 24, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven har givet et tilsvarende påbud eller forbud for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand.

Ved et tilsvarende påbud eller forbud skal forstås, at der allerede er nedlagt og stadig gælder et påbud eller forbud mod som minimum erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for samme BNBO. Hvis et påbud eller forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider alene dækker en del af det BNBO, hvor der er vurderet et behov for en beskyttelsesindsats, skal kommunalbestyrelsen meddele påbud eller forbud efter § 24 a, stk. 1, for så vidt angår den resterende del.

Den foreslåede *nr. 3* indebærer, at kommunalbestyrelsen ikke efter § 24 a, stk. 1, skal meddele påbud eller forbud, hvis kommunalbestyrelsen allerede efter § 26 a, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven har pålagt ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom tilsvarende rådighedsindskrænkning eller andre tilsvarende foranstaltninger.

Ved tilsvarende rådighedsindskrænkninger eller andre tilsvarende foranstaltninger skal forstås, at der allerede er meddelt et pålæg der stadig er gældende, inden for samme BNBO, om at der som minimum ikke må anvendes pesticider på det pågældende areal.

Den foreslåede *nr. 4* indebærer, at kommunalbestyrelsen ikke skal udstede påbud eller forbud, hvis der er iværksat andre tilsvarende beskyttelsesindsatser i det pågældende BNBO.

Ved andre tilsvarende beskyttelsesindsatser skal forstås beskyttelsesindsatser, der som minimum medfører, at der ikke anvendes pesticider godkendt til konventionelt brug inden for det pågældende BNBO, eksempelvis ved skovrejsning. Den foreslåede bestemmelse vil således efter omstændighederne kunne omfatte f.eks. tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen har haft mulighed for at meddele påbud eller forbud efter § 24, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven, men hvor der i stedet på ulovbestemt grundlag er indgået en aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om, at der ikke anvendes pesticider i BNBO.

Ved det foreslåede § 24 a, stk. 3, tinglyser kommunalbestyrelsen for grundejerens regning forbuddet efter stk. 1. Dette er en afvigelse fra den gældende ordning i § 26 a, stk. 5, i miljøbeskyttelsesloven, idet det bliver et krav for kommunen, at påbud eller forbud bliver tinglyst efter § 24 a, stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan indregne udgift til tinglysning i erstatningsbeløbet, som grundejer vil være berettiget til ved efterlevelse af påbuddet eller forbuddet, hvorefter det vil være en del af det beløb, som vandforsyningen skal betale.

Forslaget om tinglysning vil medføre, at det synliggøres over for andre rettighedshavere, herunder panthavere, for-

pagtere, m.v. eller eventuelle købere af ejendommen, at der gælder et påbud eller forbud om ikke til erhvervsmæssige formål at anvende pesticider inden for det pågældende BNBO. Det bemærkes, at et påbud eller forbud vil være gældende uanset tinglysning.

I tilfælde hvor et påbud eller forbud efter § 24 a, stk. 1, udgør ekspropriation, kan tinglysning ikke ske for grundejerens regning, da det vurderes at være i strid med grundlovens § 73 om, at vedkommende, der får sin ret eksproprieret, skal holdes skadesløs. Da det er vurderingen, at der som udgangspunkt ikke vil være tale om ekspropriation, vil det kun undtagelsesvist være kommunerne, der skal afholde udgifter til tinglysning af påbud eller forbud efter § 24 a, stk. 1.

Med det foreslåede § 24 a, stk. 4, skal kommunalbestyrelsens påbud eller forbud efter stk. 1 respekteres af indehaveren af enhver rettighed over ejendommen, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde, hvilket svarer til den allerede gældende ordning i § 26 a, stk. 4, i miljøbeskyttelsesloven.

Med det foreslåede § 24 a, stk. 5, kan miljøministeren fastsætte nærmere regler om indholdet af påbud og forbud efter stk. 1, herunder om vilkår og frister.

Bemyndigelsen i den foreslåede stk. 5 vil endvidere kunne anvendes til at fastsætte regler om frister for kommunens udstedelse af påbud eller forbud efter stk. 1. Adgangen til at fastsætte regler herom vil f.eks. kunne anvendes til at fastsætte en frist fra, på hvilket tidspunkt påbuddet eller forbuddet skal være givet, efter risikovurderingen er foretaget. Det er forventningen, at der vil blive fastsat regler om, at vandforsyninger og kommuner vil have op til seks måneder fra lovens ikrafttræden til at indgå aftaler om pesticidfri drift inden for de gældende BNBO, som er risikovurderet senest den 31. december 2022, inden der skal være udstedt påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a. Derudover vil der kunne blive fastsat regler om, at kommunalbestyrelsen vil kunne træffe afgørelse om påbud eller forbud for de BNBO, hvor der er forsøgt indgået en aftale inden den 1. juli 2024, uden at en ny aftale efter den foreslåede § 13 f er nødvendig.

Det er herudover forventningen, at der for BNBO, som udpeges og risikovurderes efter 1. januar 2023, vil blive fastsat regler om, at vandforsyninger og kommuner vil have op til seks måneder fra at et BNBO er risikovurderet til at indgå aftaler om pesticidfri drift, inden der skal være udstedt påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a.

Der vil også kunne fastsættes regler om forskellige påbud eller forbud inden for samme BNBO. Dette vil eksempelvis kunne blive tilfældet, hvor flere grundejere har arealer inden for samme BNBO, men hvor risikovurderingen er forskellig på grund af arealanvendelsen, f.eks. at der er rejst skov, el.lign.

Der vil også kunne fastsættes regler om, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at give påbud eller forbud i de BNBO, der kan være blevet risikovurderet fra den 1. januar 2023 til

og med den 30. juni 2024, hvis kommunen har vurderet, at det pågældende BNBO bør beskyttes mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider. Det bemærkes, at kommunerne i denne periode ikke har været forpligtet til at risikovurdere, da BNBO-bekendtgørelsen, der har forpligtet kommunerne til at vurdere beskyttelsesbehov og foretage indberetning herom, ikke har været gældende, og eventuelle risikovurderinger og indberetninger har været på frivillig basis.

Endvidere vil bestemmelsen kunne anvendes til at fastsætte nærmere regler om angivelsen af fristen for, hvornår et påbud eller forbud efter § 24 a, stk. 1, skal efterkommes. Et påbud eller forbud forventes at skulle efterkommes af grundejer, således at grundejeren derved har mulighed for at indrette driften af de berørte arealer i overensstemmelse med påbuddet eller forbuddet ved eksempelvis at afvikle eksisterende markplaner. Det er forventningen, at der i bekendtgørelsen vil skulle fastsættes nærmere regler om at kommunen vil skulle tage højde for disse forhold ved fastlæggelsen af, hvornår påbuddet eller forbuddet skal efterkommes.

Til nr. 3

Efter den gældende § 61, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven foretages erstatningsfastsættelser efter denne lov i mangel af mindelig overenskomst af de taksationsmyndigheder, der er nævnt i §§ 105 og 106 i lov om offentlige veje m.v.

Efter § 61, stk. 2, finder bestemmelserne i lov om offentlige veje m.v. §§ 103, 104 og 107-122 anvendelse om sagens behandling for taksationsmyndighederne og om erstatningens fastsættelse og udbetaling.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i miljøbeskyttelseslovens § 61, stk. 3, hvorefter erstatningsfastsættelser efter den foreslåede § 24 a behandles efter den foreslåede § 64 e.

Den foreslåede bestemmelse i § 61, stk. 3, indebærer, at der ved erstatninger, der gives på baggrund af påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a, for erstatningsfastsættelsen, udbetaling, klage m.v., skal gælde den proces der fremgår af den foreslåede § 64 e.

Bestemmelsen medfører, at erstatninger efter den foreslåede § 24 a, ikke vil skulle behandles efter reglerne i § 61, stk. 1 og 2.

Til nr. 4

Efter gældende ret skal erstatningen i forbindelse med et påbud eller forbud efter § 24, jf. § 63, betales af de brugere af vandet, der har fordel af forbuddet eller påbuddet. Erstatning efter § 26 a betales af kommunalbestyrelsen eller, hvis kommunalbestyrelsen har givet samtykke hertil, helt eller delvist af den eller de vandforsyninger, der har fordel af beslutningen, jf. § 64 a.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i miljøbeskyttelseslovens § 64 e om en erstatningsordning tilknyttet påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a.

Den foreslåede bestemmelse i § 64 e, stk. 1, indebærer, at erstatningen betales af de brugere af vandet, som har fordel af den beskyttelse af drikkevandet, et påbud eller forbud efter den foreslåede § 24 a medfører.

I praksis vil erstatningen skulle betales af den almene vandforsyning, der indvinder vand inden for det BNBO, hvor der er blevet meddelt et påbud eller forbud. Udgifterne til erstatningen vil kunne finansieres via en forhøjelse af vandtaksten eller det faste årlige bidrag i overensstemmelse med de gældende regler i vandforsyningslovens § 52 a, stk. 1.

Den foreslåede § 64 e, stk. 2, indebærer, at det fremover vil være kommunen der træffer en afgørelse om erstatningens fastsættelse.

Der vil således være tale om en ny ordning, idet kommunen i dag alene fremsætter et forslag til erstatningens størrelse over for grundejeren, og hvor taksationsmyndighederne afsiger kendelser om erstatningsfastsættelsen. Kommunens afgørelse om erstatningens størrelse vil skulle træffes samtidig med kommunens afgørelse om påbud eller forbud efter § 24 a.

Den foreslåede bestemmelse indebærer endvidere, at en række af vejlovens bestemmelser om erstatningsfastsættelse, panthaverrettigheder, forrentning m.v., vil skulle finde tilsvarende anvendelse.

Den foreslåede § 64 e, stk. 3, indebærer, at kommunens afgørelse om erstatningens størrelse kan indbringes af grundejeren og vandforsyningen for de taksationsmyndigheder, der fremgår af vejlovens §§ 105 og 106, eller for særlige taksationsmyndigheder, der måtte blive nedsat efter den foreslåede § 64 f, med en klagefrist på 4 uger.

Den foreslåede bestemmelse vil således tillægge både grundejeren, som modtager af erstatningen, og vandforsyningen, som betaler af erstatningen, klageadgang til taksationsmyndighederne i forhold til kommunens afgørelse.

Den foreslåede bestemmelse indebærer desuden, at taksationsmyndighedernes behandling af sagen vil skulle ske efter reglerne i vejlovens §§ 103, 104 og 107-122, hvilket er tilsvarende taksationsmyndighedernes behandling af andre sager om erstatningsfastsættelser efter miljøbeskyttelsesloven, jf. § 61.

Det indebærer bl.a., at udgifterne omfattes af de eksisterende regler i § 111, stk. 2, i lov om offentlige veje m.v., hvorefter udgifter til vederlag til formænd og juridiske sekretærer afholdes af staten, og alle andre udgifter ved kommissionernes virksomhed, herunder udgifter til HK-sekretærer, afholdes af vedkommende vejmyndighed. Ved afgørelser om påbud eller forbud truffet efter den foreslåede § 24 a, er det den på-

gældende kommunalbestyrelse, som betragtes som vejmyndighed.

Den foreslåede § 64 e, stk. 4, indebærer, at en klage over erstatningens størrelse ikke har opsættende virkning for udbetalingen af erstatningen.

Den foreslåede bestemmelse har sammenhæng med den foreslåede § 95, stk. 3, hvorefter en klage over et påbud eller et forbud efter den foreslåede § 24 a ikke har opsættende virkning.

Den foreslåede § 64 e, stk. 4, har endvidere sammenhæng med den foreslåede § 64, stk. 5, hvorefter erstatningen vil skulle udbetales af vandforsyningen senest på samme tidspunkt som et påbud eller forbud efter § 24 a skal efterkommes. Således vil erstatningen skulle udbetales allerede fra det tidspunkt, hvor grundejeren vil skulle efterleve et påbud eller forbud, og grundejeren vil derfor ikke skulle afvente taksationsmyndighedernes behandling af spørgsmålet om erstatningens størrelse.

Da taksationsmyndighederne ved kendelser vil kunne fastsætte en erstatning, der er højere eller lavere end den af kommunalbestyrelsen fastsatte erstatning, indebærer den foreslåede § 64 e, stk. 5, endvidere, at vandforsyningen på foranledning af kommunen uden unødigt ophold i disse tilfælde vil skulle efterregulere det udbetalte beløb i opad- eller nedadgående retning. Efterreguleringen vil skulle ske ved enten tilbagesøgning fra grundejer eller efterbetaling til grundejer.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i miljøbeskyttelseslovens § 64 f, som i stk. 1 bemyndiger transportministeren til – som supplement til de taksationsmyndigheder, som er nedsat i henhold til vejlovens §§ 105 og 106 – at nedsætte en eller flere særlige taksationskommissioner og overtaksationskommissioner, som kan behandle klager over afgørelser, som er truffet af kommunalbestyrelsen i henhold til den foreslåede § 64 e, stk. 2.

Forslaget indebærer, at der vil være mulighed for at etablere en eller flere særlige taksationskommissioner og overtaksationskommissioner, som dedikeres til behandling af de pågældende klagesager.

Det er hensigten at nedsætte sådanne kommissioner, hvis dette måtte vise sig hensigtsmæssigt af faglige årsager at dedikere særlige kommissioner til at behandle de omhandlede sager, eller hvis behandling af sagerne vil medføre en væsentlig ressourcemæssig belastning af de eksisterende kommissioner med deraf følgende risiko for længere sagsbehandlingstider i forhold til kommissionernes øvrige sager.

Det vil efter forslaget både være muligt at oprette en eller flere særlige taksationskommissioner til behandling af klager i første instans og eventuelt også en eller flere overtaksationskommissioner til behandling af klagesager i anden instans, dog således at det altid vil være muligt at indbringe en

taksationskommissions kendelse for en overtaksationskommission.

Det foreslås med § 64 f, stk. 2, at transportministeren efter forhandling med miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om de særlige taksationskommissioners og overtaksationskommissioners sammensætning, forretningsområder og opgaver m.v.

Den foreslåede bemyndigelse vil kunne udmøntes, hvis det er hensigtsmæssigt at oprette sådanne særlige taksationsmyndigheder efter den foreslåede § 64 f, stk. 1, og bestemmelsen forventes i givet fald bl.a. at blive udnyttet til at fastsætte regler om, hvorledes kommissionerne skal sammensættes. Transportministeren kan alene efter forhandling med miljøministeren fastsætte regler om de særlige taksationskommissioners og overtaksationskommissioners sammensætning, forretningsområder og opgaver m.v.

Sammensætningen af de særlige kommissioner vil skulle svare til sammensætningen af de eksisterende kommissioner, jf. vejlovens §§ 105 og 106 om henholdsvis taksationskommissioner og overtaksationskommissioner.

Formændene for de særlige kommissioner vil således skulle have juridisk kandidateksamen eller tilsvarende juridiske kvalifikationer af betydning for varetagelsen af hvervet. Formændene vil skulle udpeges af transportministeren.

En særlig taksationskommission vil skulle bestå af tre medlemmer. Formanden vil til den enkelte sag skulle vælge to medlemmer blandt de kommunale medlemmer af taksationskommissionerne, som kommunerne har udpeget efter vejlovens § 105, stk. 3.

En særlig overtaksationskommission vil skulle bestå af fem medlemmer. To faste medlemmer med suppleanter skal udpeges af transportministeren. Formanden vil derudover til den enkelte sag skulle udtage to medlemmer blandt de medlemmer af overtaksationskommissionerne, som kommunerne har udpeget efter vejlovens § 106, stk. 3.

Der vil i henhold til den foreslåede bemyndigelse ligeledes kunne fastsættes regler om forretningsområder og opgaver m.v. Det vil eksempelvis kunne fastsættes, at en enkelt (eller få kommissioner) behandler klager i sager, der vedrører BNBO i hele landet.

Det bemærkes, at lov om offentlige veje §§ 103, 104 og 107-122 også vil finde tilsvarende anvendelse for sådanne eventuelle særlige taksationsmyndigheders behandling af sager, jf. den foreslåede § 64 e, stk. 3, som er beskrevet ovenfor.

Det betyder bl.a., at de særlige taksationskommissioner og overtaksationskommissioner ligesom de eksisterende kommissioner vil være uafhængige instanser, jf. vejlovens § 107.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 95, at en klage over et påbud eller forbud har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet.

Det foreslås, at der indsættes et nyt *stk. 3* i miljøbeskyttelseslovens § 95, således at en klage over et påbud eller forbud meddelt efter den foreslåede § 24 a, ikke vil have opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet.

Den foreslåede ordning indebærer, at kommunalbestyrelsens påbud eller forbud efter § 24 a, ikke vil skulle afvente en eventuel klagesagsbehandling, før det effektueres.

Der vil således være tale om en fravigelse fra udgangspunktet i miljøbeskyttelseslovens § 95, hvor klager over påbud eller forbud har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet.

Baggrunden for ordningen er, at der i det BNBO hvor der meddeles påbud eller forbud efter § 24 a, allerede er foretaget en risikovurdering efter regler udstedt i medfør af § 13 e i lov om vandforsyning m.v., hvorefter det er konstateret, at der er et behov for indsatser til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider. Selvom der allerede er konstateret et beskyttelsesbehov, har dette dog ikke nødvendigvis medført, at der er truffet afgørelser om at begrænse eller stoppe anvendelsen af pesticider i de pågældende områder efter de gældende regler.

Da det har været ønsket, at der hurtigst muligt opnås en beskyttelse af drikkevandet i de BNBO, hvor kommunerne har vurderet at en beskyttelse er nødvendig, er det Miljøministeriets vurdering, at det ikke vil være hensigtsmæssigt, hvis et påbud eller forbud vil skulle afvente en eventuel klagesagsbehandling, inden det effektueres.

Da der efter den foreslåede § 24 a, stk. 4, vil skulle fastsættes nærmere regler om frister for efterkommelse af påbud og forbud, hvor der vil skulle tages hensyn til grundejerens drift

af arealet, vil miljøbeskyttelseslovens § 78, stk. 1, om frister og om at det kan bestemmes, at et påbud eller forbud skal efterkommes straks, ikke komme til at få selvstændig betydning i relation til kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 24 a, stk. 1.

Da udgangspunktet efter den foreslåede ordning er, at en klage over afgørelser meddelt efter § 24 a ikke vil skulle tillægges opsættende virkning, vil kommunalbestyrelsen ikke efter den gældende § 78, stk. 2, skulle tage selvstændigt stilling til, om der er særlige grunde der taler for, at en klage over et påbud eller forbud efter § 24 a ikke skal have opsættende virkning.

Der vil med den foreslåede ordning være mulighed for, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan bestemme, at en klage over et påbud eller forbud efter § 24 a vil skulle have opsættende virkning.

Det vil formentlig kun forekomme undtagelsesvist, f.eks. hvor en påklaget afgørelse lider af åbenbare mangler eller, hvor der er særlige forhold, der bringer konkret tvivl om proportionaliteten i den påklagede afgørelse.

Efter indsættelsen af et nyt *stk. 3* i § 95, bliver § 95, stk. 3 og 4, som konsekvens heraf § 95, stk. 4 og 5.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2024.

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, da miljøbeskyttelsesloven og vandforsyningsloven ikke gælder for og heller ikke ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland. Dette svarer til det, der gælder for miljøbeskyttelsesloven i øvrigt, jf. miljøbeskyttelseslovens § 118, og for vandforsyningsloven, jf. § 90.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget
§ 1

I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 602 af 10. maj 2022, med den ændring, der følger af lov nr. 900 af 21. juni 2022, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 13 e indsættes:

»§ 13 f. En almen vandforsyning eller en kommunalbestyrelse kan for at beskytte et boringsnært beskyttelsesområde udpeget efter § 11 a, stk. 1, nr. 6, hvor kommunalbestyrelsen efter regler udstedt i medfør af § 13 e har vurderet et indsatsbehov til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen eller den almene vandforsyning.

Stk. 2. Indgår kommunalbestyrelsen en aftale efter stk. 1, skal den almene vandforsyning høres over det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen, og som den almene vandforsyning skal betale i forbindelse med aftalens indgåelse.

Stk. 3. Den almene vandforsyning eller kommunalbestyrelsen tinglyser for ejerens eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendoms regning aftalen efter stk. 1. Aftalen efter stk. 1 kan tinglyses med prioritet forud for alle rettigheder i ejendommen. § 119 i lov om offentlige veje m.v. finder anvendelse ved udbetalingen af det aftalte beløb.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om aftaleindgåelse efter stk. 1, herunder om tidsfrister, vilkår og rammer for aftaleindgåelsen.«

§ 2

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 48 af 12. januar 2024, som ændret bl.a. ved lov nr. 45 af 23. januar 2018 og senest ved lov nr. 745 af 13. juni 2023, foretages følgende ændringer:

1. I § 21 b, stk. 2, indsættes efter »§ 24, stk. 1, «: »§ 24 a, stk. 1, eller § 26 a, stk. 1,«

Stk. 1. ---

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, såfremt kommunalbestyrelsen efter § 24, stk. 1, [...] har udstedt et påbud eller nedlagt et forbud, som er gældende længere væk end 10 m fra boringen, og som indebærer en tilsvarende rådighedsindskrænkning som efter stk. 1.

2. Efter § 24 indsættes:

»§ 24 a. Når der ifølge en risikovurdering foretaget efter regler udstedt i medfør af § 13 e i lov om vandforsyning m.v. er behov for indsatser til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i boringsnære beskyttelsesområder udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v., skal kommunalbestyrelsen, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår efter § 13 f i lov om vandforsyning m.v., mod fuldstændig erstatning, give påbud eller nedlægge forbud mod en ellers lovlig erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for et boringsnært beskyttelsesområde, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke i følgende tilfælde:

- 1) Den almene vandforsyning eller kommunalbestyrelsen har indgået en tilsvarende aftale om dyrkningspraksis eller andre tilsvarende restriktioner i arealanvendelsen eller om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen eller den almene vandforsyning i medfør af § 13 d i lov om vandforsyning m.v.
- 2) Kommunalbestyrelsen efter § 24, stk. 1, har givet et tilsvarende påbud eller nedlagt et tilsvarende forbud for at undgå fare for forurening af vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand.
- 3) Kommunalbestyrelsen efter § 26 a, stk. 1, har pålagt ejeren af en ejendom i området tilsvarende rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger.
- 4) Der er iværksat andre tilsvarende beskyttelsesforanstaltninger i det boringsnære beskyttelsesområde.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen tinglyser for ejerens regning et påbud eller forbud efter stk. 1, medmindre afgørelsen om påbud eller forbud udgør ekspropriation, hvorefter kommunalbestyrelsen betaler for tinglysningen. Bortfalder påbuddet eller forbuddet, skal kommunalbestyrelsen lade det aflyse fra tingbogen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens påbud eller forbud efter stk. 1 respekteres af indehaveren af enhver rettighed over ejendommen, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet af påbud og forbud efter stk. 1, herunder om vilkår og frister.«

§ 61.

Stk. 2. ---

3. I § 61 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* For erstatningsfastsættelser efter § 24 a, finder § 64 e anvendelse.«

4. Efter § 64 d indsættes i *kapitel 8*:

»§ 64 e. Erstatning efter § 24 a, stk. 1, betales af de brugere af vandet, der har fordel af påbuddet eller forbuddet.

Stk. 2. Ved påbud eller forbud efter § 24 a, stk. 1, træffer kommunalbestyrelsen samtidig afgørelse om erstatningens størrelse. Ved kommunalbestyrelsens behandling af sagen finder lov om offentlige veje m.v. §§ 103, 104 og 113, § 119, stk. 2-4, og §§ 120 og 121 tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens afgørelse om erstatningens størrelse kan indbringes af grundejeren og vandforsyningen for de taksationsmyndigheder, der fremgår af lov om offentlige veje m.v. §§ 105 og 106, eller er nedsat i henhold til § 64 f. Klagefristen er 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. For taksationsmyndighedernes behandling af sagen finder lov om offentlige veje m.v. §§ 103, 104 og 107-122 tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Klage over afgørelse om erstatningens størrelse som fastsat efter stk. 2, har ikke opsættende virkning for udbetalingen af erstatningen.

Stk. 5. Erstatningen som fastsat efter stk. 2 udbetales af vandforsyningen senest på samme tidspunkt som et påbud eller forbud efter § 24 a, stk. 1, skal efterkommes. Omgør taksationsmyndighederne kommunalbestyrelsens afgørelse om erstatningens størrelse, jf. stk. 3, efterreguleres det udbetalte beløb uden unødigt ophold.

§ 64 f. Transportministeren kan nedsætte en eller flere særlige taksationskommissioner og overtaksationskommissioner, som kan behandle klager over afgørelser, som er truffet af kommunalbestyrelsen i henhold til § 64 e, stk. 2.

Stk. 2. Transportministeren kan efter forhandling med miljøministeren fastsætte nærmere regler om de særlige taksationskommissioners og overtaksationskommissioners sammensætning, forretningsområder og opgaver m.v.«

§ 95. ---

Stk. 1. ---

Stk. 2. Når der efter § 78 er truffet afgørelse om, at et påbud eller forbud skal efterkommes straks, skal påbuddet eller forbuddet efterkommes, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Stk. 3. Klage over vilkår om sikkerhedsstillelse truffet efter regler udstedt med hjemmel i § 39 b, stk. 2, har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Stk. 4. Klage over afgørelser efter § 70 a og § 70 b har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

5. I § 95 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Klage over påbud eller forbud efter § 24 a, stk. 1, har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.